

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenia: 839/01
Zo dňa: 12. 05. 2014

Počet výtlačkov: 2
Výtlačok číslo: 1
Počet strán: 33
Počet príloh: 0

PROTOKOL

**o výsledku kontroly
poplatkov za používanie cestnej infraštruktúry, efektívnosti a účinnosti výnosov z
príjmov elektronického mýtného systému a diaľničných nálepiek, zmluvných vzťahov
realizovaných v rokoch 2010-2013 .**

Národná diaľničná spoločnosť, a.s.

Bratislava, august 2014

Zhrnutie

Kontrola poplatkov za používanie cestnej infraštruktúry, efektívnosti a účinnosti výnosov z príjmov elektronického mýtného systému a diaľničných nálepiek, zmluvných vzťahov realizovaných v rokoch 2010-2013, vychádzala zo schváleného strategického zámeru kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) na roky 2012 – 2014, kde jednou z ťažiskových oblastí bola doprava.

Kontrola tematicky nadväzovala na „Kontrolu poplatkov za používanie cestnej infraštruktúry a efektívnosti hospodárenia výnosov z príjmov z elektronického mýtného systému a diaľničných nálepiek, zmluvných vzťahov a ich použitie na výstavbu, resp. opravy a údržbu cestnej siete“, ktorú vykonal NKÚ SR v roku 2012 za kontrolované obdobie rokov 2010 a 2011.

Pri kontrole boli použité viaceré metódy pre získavanie dôkazov, najmä neštatistické metódy výberu vzorky, preskúvanie dokladov, porovnania výkonnosti a analýza nákladov a výnosov s cieľom posúdenia vzťahu medzi nákladmi projektu a jeho prínosmi.

Zmluva o poskytovaní komplexnej služby elektronického výberu mýta (ďalej len „Zmluva“) bola uzatvorená s víťazom tendra na obdobie 13 rokov s 5 ročnou opciou na strane Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s. (ďalej len NDS). K 31.12.2013 bolo k Zmluve uzatvorených 19 dodatkov, z ktorých 11 malo dopad na náklady NDS.

Kontrolou bolo preverených päť faktúr, pri ktorých bolo zistené, že NDS nedisponovala dokladmi preukazujúcimi priamo alebo nepriamo vynaložené náklady poskytovateľa a NDS účtovala na základe nepreukázaných účtovných záznamov, ktoré neumožnili jednotlivu aj v súvislostiach spoľahlivo a jednoznačne určiť obsah účtovných prípadov.

Valorizácia základnej ročnej ceny služby dohodnutá v Zmluve prenáša všetky náklady spojené s infláciou výhradne na objednávateľa služby. Obdobne bola dohodnutá aj valorizácia ročnej odmeny nezávislému znalcovi.

Zmluva má pre každý rok stanovený počet transakcií. V prípade prekročenia zazmluvneného počtu transakcií vznikajú pre NDS dodatočné náklady tzv. náklady nad zmluvný limit. Spojením viacerých spoplatnených mýtnych úsekov sa v roku 2012 znížil ich celkový počet, čo viedlo k zníženiu nákladov NDS za dodatočné transakcie nad zmluvný limit a v porovnaní s rokom 2011 sa tieto náklady znížili o viac než 5 mil. eur.

Tržby z mýtného systému, boli v rokoch 2012 a 2013 použité predovšetkým na úhradu samotných nákladov mýtného systému. V rokoch 2012 a 2013 bol zaznamenaný rastúci trend investovania prostriedkov mýta do bezprostrednej údržby a výstavby diaľnic a rýchlостných ciest. V roku 2012 bola na tento účel z mýta použitá suma 29 515 096 eur a v roku 2013 suma 62 518 688 eur.

Vo fáze prípravy súťaže na poskytovateľa služby elektronického výberu mýta bola podcenená problematika platenia mýta palivovými kartami a ticketingu. Ticketing ani palivové karty neboli riešené v súťažných podkladoch zákazky na elektronický výber mýta, ale boli zavedené bez súťaže formou zmluvných dodatkov s úspešným uchádzačom. K spôsobu zavedenia ticketingu a palivových kariet mala výhrady Európska komisia, podľa ktorej ich zavedením došlo k dodatočnej zmene zmluvných podmienok definovaných súťažnými podkladmi. Na základe rokovaní s komisiou sa NDS zaviazala upustiť od prevádzkovania ticketingu a k jeho modifikácii na záložný spôsob výberu mýta.

Podmienky pri výbere mýta prostredníctvom palivových kariet a cenu služby upravovala Zmluva o spolupráci, ktorá však nedefinovala spôsob výpočtu primeranej ceny. Platby

palivovými kartami predstavovali najpoužívanější spôsob platenia za mýto, ktorým bolo vybraných cca 70 % objemu finančných prostriedkov.

Výrobu, predaj a distribúciu diaľničných nálepiek zabezpečovala NDS v spolupráci so zmluvnými partnermi na základe uzatvorených zmlúv. Preverené boli dve verejné obstarávania na predaj a distribúciu diaľničných nálepiek. Podľa normy NDS sa výdaj nálepiek začína v mesiaci december kalendárneho roka predchádzajúceho roku platnosti nálepiek. Verejné obstarávanie na predaj a distribúciu diaľničných nálepiek na rok 2012 nebolo vykonané včas, aby sa dodržal stanovený časový postup. Časový sklz riešila NDS uzatvorením Dodatku č. 1 k Mandátnej zmluve č. ZML/25/2011, čím došlo k zmene pôvodného predmetu mandátnej zmluvy a k porušeniu zákona o verejnom obstarávaní.

Preverená bola likvidácia neupotrebitelných diaľničných nálepiek na rok 2012. Skartovaných bolo celkom 757 394 kusov neupotrebitelných nálepiek. Kontrolou počtu skartovaných nálepiek a záúčtovanej sumy predloženej NDS bol zistený rozdiel 19 ks diaľničných nálepiek. Doklady predložené o vykonaní inventarizácie neupotrebitelných nálepiek neobsahovali relevantné náležitosti.

Vývoj príjmov aj čistých výnosov z diaľničných nálepiek mal v kontrolovanom období rastúci trend. Čistý výnos za predaj a distribúciu diaľničných nálepiek vzrástol od roku 2010 do roku 2013 o 54 %, pričom náklady na províziu zaznamenali nárast o 47 %.

Prevádzkovateľovi mýtného systému v rokoch 2010 až 2013 uhradila NDS za „Návrh a vybudovanie Služby“ (investičné náklady) celkovú sumu 260 238 036,62 eur, čo bolo o cca 100 mil. eur viac ako bola odhadovaná suma v Doložke vplyvov bez zadefinovania parametrov mýtného systému a rozsahu spoplatnenia siete.

Zavedením systému elektronického výberu mýta v roku 2010 sa NDS zvýšili hrubé výnosy zo spoplatnenia cestnej infraštruktúry. Výrazné zvýšenie súčasne zaznamenali aj náklady na vybudovanie a prevádzku mýtného systému. Rast nákladov bol spôsobený vysokými investičnými nákladmi splácanými v prvých štyroch rokoch prevádzky mýta ako aj vyššími prevádzkovými nákladmi.

Náklady systému diaľničných nálepiek tvorili 6% tržieb. Náklady na elektronický výber mýta pohltili 74% vybranej sumy za roky 2010-2013, čo bolo spôsobené zvýšenými výdavkami v prvých rokoch fungovania mýtného systému.

V rokoch 2010 až 2013 nastala oproti predchádzajúcemu obdobiu zmena v pomere čistého výnosu NDS podľa kategórie vozidiel. Kým v rokoch 2006 až 2009 tvorili vozidlá nad 3,5 t 61% čistého výnosu, v rokoch 2010 až 2013 tvorili vozidlá nad 3,5 t (mýto) v priemerne len 47% čistého výnosu.

Štyri roky prevádzky služby elektronického výberu mýta preukázali, že systém je po technickej stránke funkčný a účinný, čo potvrdzujú aj správy nezávislého znalca.

Dokladovou kontrolou plnenia 11 opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcou kontrolou bolo zistené, že kontrolovaný subjekt splnil osem opatrení a tri opatrenia boli splnené čiastočne.

V rámci kontrolovanej problematiky NKÚ SR navrhuje k zisteniam odporúčania, ktoré smerujú:

- k dodržiavaniu ustanovení zákona o verejnom obstarávaní a Smernice o VO,
- k vykonávaniu verejného obstarávania na predaj a distribúciu diaľničných nálepiek v čase, ktorý umožní jeho realizáciu v zmysle zákona o verejnom obstarávaní a Smernice o VO tak, aby výdaj nálepiek bolo možné začať v mesiaci december kalendárneho roka predchádzajúceho roku platnosti nálepiek,

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

- k možnosti zmeny nastavenia systému výberu pokút za priestupky alebo správne delikty s tým aby sa tieto príjmy použili v rozpočte NDS na investície do cestnej infraštruktúry,
- k prehodnoteniu možnosti zefektívnenia fungovania systému elektronického výberu mýta,
- k venovaniu väčšej pozornosti pri formulácii jednotlivých opatrení na odstránenie nedostatkov zistených kontrolou a následne ich plneniu a vyhodnoteniu.

Kontrola bola vykonaná v súlade so zákonom č. 39/1993 Z. z. o NKÚ SR v znení neskorších predpisov, s medzinárodne akceptovanými audítorskými štandardami ISSAI (INTOSAI), Európskymi vykonávacími smernicami pre kontrolné štandardy INTOSAI.

**Protokol
o výsledku kontroly**

Podľa poverenia predsedu Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky NKÚ SR č. 839/01 zo dňa 12. 05. 2014 vykonali kontrolóri:

Ing. Ivana Kozubíková	vedúca kontrolnej skupiny
Mgr. Pavol Marko	člen kontrolnej skupiny
Ing. Tibor Škula	člen kontrolnej skupiny
JUDr. Annamária Víziková	členka kontrolnej skupiny

kontrolu poplatkov za používanie cestnej infraštruktúry, efektívnosti a účinnosti výnosov z príjmov elektronického mýtného systému a diaľničných nálepiek, zmluvných vzťahov realizovaných v rokoch 2010-2013, ktorej účelom bolo prekontrolovať efektívnosť výberu poplatkov za používanie cestnej infraštruktúry a príjmov z elektronického mýtného systému, zmluvných vzťahov medzi Národnou diaľničnou spoločnosťou, a. s. a predajcami diaľničných nálepiek, resp. prevádzkovateľom elektronického mýtného systému a overiť použitie týchto prostriedkov pri financovaní cestnej infraštruktúry.

Kontrola bola vykonaná v čase od 26. 05. 2014 do 18.08.2014 v kontrolovanom subjekte:

**Národná diaľničná spoločnosť, a.s., Mlynské Nivy 45, 821 09 Bratislava-
Ružinov, IČO 35919001**

za kontrolované obdobie rokov 2012 a 2013. Pre dosiahnutie účelu kontroly a objektívne zhodnotenie kontrolovaných skutočností boli použité aj údaje z predchádzajúceho a nasledujúceho obdobia.

Predmetom kontroly bolo preveriť zabezpečenie príjmov získaných z elektronického mýtného systému a predaja diaľničných nálepiek a ich využitie v cestnej infraštruktúre za roky 2012 a 2013. Kontrola zahŕňala aj vyhodnotenie odporúčaní NKÚ SR a prijatých opatrení z obdobnej kontroly vykonanej v roku 2012, vrátane vyhodnotenia systémových nedostatkov a rizík.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1 Právna forma organizácie, jej postavenie s pôsobnosť v oblasti spoplatnenia užívania cestnej infraštruktúry

Národná diaľničná spoločnosť a.s. vznikla dňa 01.02.2005 na základe zákona č. 639/2004 Z. z. o NDS a o zmene a doplnení zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 639/2004 Z. z.“).

NDS je akciová spoločnosť podľa zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov so špecifikami a odlišnosťami podľa zákona č. 639/2004 Z. z. Zakladateľom je Slovenská republika (ďalej len „SR“), v mene ktorej koná Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (ďalej len „MDVRR SR“) ako 100 % - ný akcionár. NDS bola založená na dobu neurčitú a podniká v súlade s predmetom podnikania zapísaným v obchodnom registri a na základe osobitných predpisov (§ 8 zákona č. 639/2004 Z. z.“). Najvyšším orgánom spoločnosti je valné zhromaždenie, ktoré sa koná najmenej raz za rok a zvoláva ho predstavenstvo.

Štatutárnym orgánom spoločnosti je predstavenstvo, ktoré riadi všetku jej činnosť, koná v jej mene a zastupuje ju pri právnych úkonoch. Jednotlivých členov predstavenstva volí valné zhromaždenie. Predseda predstavenstva je zároveň generálnym riaditeľom spoločnosti. Ostatní členovia predstavenstva sú súbežne aj riaditeľmi ostatných úsekov spoločnosti.

Najvyšším kontrolným orgánom spoločnosti je dozorná rada, ktorá dohliada na výkon pôsobnosti predstavenstva a uskutočňovanie podnikateľskej činnosti spoločnosti.

NDS zabezpečuje prípravu, realizáciu opráv, údržbu a výstavbu diaľnic na základe programov MDVRR SR, programov schválených vládou SR vrátane spoločných programov SR a Európskej únie a medzinárodných zmlúv. V spolupráci s prevádzkovateľom mýtného systému zabezpečuje spoplatnenie cestnej infraštruktúry v SR a zabezpečuje výrobu, distribúciu a predaj nálepiek za používanie vymedzených úsekov diaľnic a rýchlostných ciest.

Cieľom spoplatnenia cestnej infraštruktúry je zabezpečiť jej kvalitný stav a rozvoj a priniesť zákazníkom adekvátne služby. Rozsah spoplatnenia cestnej infraštruktúry určuje MDVRR SR. Výšku jednotlivých foriem spoplatnenia určuje vláda SR. Správcom elektronického výberu mýta je NDS a prostriedky získané zo spoplatnenia cestnej infraštruktúry sú jej príjmami. V súčasnosti sa na území SR spoplatňujú osobné automobily do 3,5 tony formou časového spoplatnenia (diaľničné nálepky) a nákladné automobily nad 3,5 tony formou výkonového spoplatnenia (elektronický výber mýta). Spoplatnené sú diaľnice, rýchlostné cesty a vybrané úseky ciest I. triedy.

2 Zmluvný vzťah medzi NDS a prevádzkovateľom mýtného systému

Elektronický výber mýta bol v podmienkach SR zavedený v súlade s článkom 7a Smernice Európskeho parlamentu a Rady 1999/62/ES o poplatkoch za používanie určitej dopravnej infraštruktúry ťažkými nákladnými vozidlami odlišením sadzieb mýta v znení Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/38/ES, zákonom č. 25/2007 Z. z. o elektronickom výbere mýta na užívanie vymedzených úsekov pozemných komunikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

NDS (ďalej aj „objednávateľ“) uzatvorila dňa 13.01.2009 so spoločnosťou SkyToll, a.s. so sídlom v Bratislave (ďalej aj „poskytovateľ“) Zmluvu o poskytovaní komplexnej služby elektronického výberu mýta (ďalej len „Zmluva“), ktorá bola uzatvorená na 13 rokov s 5 ročnou opciou na strane NDS.

Predmetom Zmluvy bola úprava právneho režimu pri poskytovaní služby elektronického výberu mýta (ďalej aj „služby“) poskytovateľa objednávatel'ovi, osobitne zmluvného rámca práv a povinností zmluvných strán, najmä záväzku poskytovateľa poskytovať objednávatel'ovi službu a záväzku objednávatel'a zaplatiť poskytovateľovi odmenu za poskytnutú službu, za podmienok stanovených v Zmluve. Účelom Zmluvy bolo poskytovanie služby takým spôsobom, aby bol zabezpečený maximálny možný príjem z elektronického výberu mýta pre objednávatel'a, zabezpečená korektná identifikácia všetkých spoplatnených vozidiel, zabezpečená včasná a úplná úhrada mýta na účet objednávatel'a a dosiahnuté kvalitné zákaznícky orientované riešenie výberu mýta.

Neoddeliteľnú súčasť Zmluvy tvorilo 10 Príloh zmluvy spolu s ich prílohami:

príloha č. 1 – Opis predmetu zákazky, príloha č. 2 – Ponuka, príloha č. 3 – Tvorba ceny, príloha č. 4 – Návrh na plnenie kritérií, príloha č. 5 – Vymedzené úseky ciest v stave platnom ku dňu podpísania Zmluvy, príloha č. 6 – Subdodávateľa, príloha č. 7 – Všeobecné podmienky dohody o riešení sporov, príloha č. 8 – Procedurálne pravidlá, príloha č. 9 –

Obchodné podmienky zmluvy a príloha č. 10 – Upravený záväzný časový harmonogram plnenia Zmluvy.

Zmluva ďalej definovala práva a povinnosti poskytovateľa. Hlavnou povinnosťou poskytovateľa bolo poskytovanie služby elektronického výberu mýta. Služba predstavovala súbor odborných služieb, špecifikovaných v Zmluve a ostatných dokladoch, ako boli súťažné podklady, opis predmetu zákazky a ponuka.

V rámci služby bol poskytovateľ povinný poskytnúť objednávateľovi jednotlivé služby tzn. čiastkové služby (činnosti). Čiastkovými službami resp. činnosťami boli:

1. Čiastkové služby vo fáze návrhu služby - vypracovanie projektovej dokumentácie, funkčný test konceptu navrhovaného riešenia a dokončenie fázy návrhu služby.
2. Čiastkové služby vo fáze vybudovania služby - vybudovanie služby, skúšky služby, a dokončenie fázy vybudovania služby.
3. Čiastkové služby vo fáze prevádzkovania služby - predpis mýta, výber mýta, distribúcia, správa a údržba palubných jednotiek, vynucovanie, zákaznícke služby, centrálny dohľad a riadenie akosti a plnenia služby, poskytovanie informácií (PR), údržba a opravy technológií a obnova a inovácie technológií.
4. Činnosti vo fáze prevodu služby - poskytnúť súčinnosť pri stanovení odkúpnej ceny prostredníctvom audítora, uzatvoriť zmluvu o predaji podniku, prevádzkovať službu v nezmenenom rozsahu, úrovni a kvalite a v súlade so Zmluvou a ostatnými súvisiacimi podkladmi, ak nie je ďalej uvedené inak, až do momentu účinnosti prevodu zmluvy, riadne odovzdať všetky komponenty služby objednávateľovi a finančne vysporiadať prevod služby.

Zmluva v súvislosti s poskytovaním čiastkových služieb pre jednotlivé fázy upravovala aj pokuty pre prípad porušenia jednotlivých ustanovení. Hlavnou povinnosťou objednávateľa bolo zaplatiť poskytovateľovi odmenu za poskytovanie služby v súlade so Zmluvou, pričom výška odmeny za poskytovanie služby môže podliehať úpravám podľa príslušného článku Obchodných podmienok zmluvy.

Zmluvné strany sa dohodli, že objednávateľ bude uhrádzať poskytovateľovi za každý mesiac poskytovania služby odmenu vo výške jednej dvanástiny (1/12) ceny za každý príslušný rok fázy prevádzkovania služby (základná ročná cena služby) podľa návrhu na plnenie kritérií, tvoriaceho prílohu č. 4 Zmluvy. Poskytovateľovi vznikol prvýkrát nárok na odmenu za poskytovanie služby až vo fáze prevádzkovania služby (od 01.01.2010) – počas fázy návrhu služby a fázy vybudovania služby nemal poskytovateľ nárok na žiadnu odmenu.

Rok služby	prevádzkovania	Dohodnutá suma odmeny za poskytovanie služby v Sk	Dohodnutá suma odmeny za poskytovanie služby v eur (bez valorizácie)	Upravená základná cena služby v eur (bez valorizácie)
1.	2010	2 639 278 191,00	87 607 986,16	93 741 511,43
2.	2011	2 700 438 535,00	89 683 137,66	90 440 571,35
3.	2012	2 751 348 684,00	91 328 045,01	94 462 987,43
4.	2013	2 905 177 589,00	96 434 229,20	102 594 494,66
5.	2014	1 068 685 952,00	35 473 874,79	67 746 467,29*

*očakávaná skutočnosť

V Zmluve boli ďalej zakotvené požiadavky a parametre definujúce úroveň kvality poskytovanej služby, ktoré je poskytovateľ služby povinný plniť a dodržiavať. Jednotlivé požiadavky a parametre boli rozdelené do skupín SLA – S. 1 až S. 10.

Kľúčovými SLA parametrami boli S. 1 a S. 10, pretože hodnotili systém komplexne a prierezovo, zatiaľ čo ostatné SLA parametre sa zameriavali na hodnotenie jednotlivých čiastkových služieb mýtného systému. SLA parametre pravidelne hodnotil v zmysle Zmluvy nezávislý znalec (podrobnejšie v bode 5 protokolu – Fungovanie elektronického mýtného systému).

K 31.12.2013 bolo k Zmluve uzatvorených 19 dodatkov, z ktorých 11 malo dopad na náklady NDS. Na rast nákladov mala vplyv aj každoročná valorizácia ceny služby dohodnutá v Zmluve.

- Dodatkom zo dňa 03.06.2009, bola zavedená možnosť platby palivovými kartami (s dopadom na náklady NDS v sume 6,22 mil. eur v roku 2010 a v sume 7,03 mil. eur v roku 2011, v sume 7,4 mil. eur v roku 2012 a 7,8 mil. eur v roku 2013).
- Dodatkom zo dňa 28.06.2010 bola uskutočnená zmena špecifikácie vozidiel mýtnej polície (s dopadom na náklady NDS v celkovej sume 1,47 mil. eur).
- Dodatkom zo dňa 01.07.2010 bola uskutočnená zmena legislatívy (s dopadom na náklady NDS v sume 4,73 mil. eur).
- Dodatkom zo dňa 30.08.2011 bol dohodnutý posun splatnosti časti ročnej ceny služby (náklady NDS v sume 758 tis. eur ročne).
- Dodatkom zo dňa 20.12.2012 bola dohodnutá zmena geomodelu (znížil sa počet mýtnych úsekov z 1607 na 1098). Náklady NDS dosiahli sumu 824 tis. eur.
- Dodatkom zo dňa 20.12.2012 bola dohodnutá zmena geomodelu (spoplatnenie cesty I/75). Náklady NDS dosiahli sumu 789 tis. eur.
- Zmena sadzby DPH z 19% na 20%. Na základe rozhodnutia Rady pre riešenie sporov č. 1/2013 zo dňa 05.02.2013 bola NDS povinná zaplatiť poskytovateľovi náhradu nákladov za implementáciu legislatívnej zmeny výšky sadzby DPH. Náklady NDS dosiahli sumu 1,060 mil. eur.
- Dodatkom zo dňa 16.12.2013 bolo dohodnuté vykazovanie zostatkov vybraných účtov s nákladmi NDS v sume 55 tis. eur.
- Dodatkom zo dňa 07.01.2014 (s dopadom na náklady NDS v roku 2013) bola uskutočnená zmena - novelizácia Mýtného poriadku, implementácia náhradného spôsobu výberu mýta. Náklady NDS v tejto súvislosti dosiahli sumu 3,1 mil. eur.
- Dodatkom zo dňa 05.12.2013 bola rozšírená služba elektronického výberu mýta na nový úseku rýchlostnej cesty R4. Náklady NDS na rozšírenie služby dosiahli sumu 21 980,00 eur.
- Dodatkom zo dňa 16.01.2014 (s dopadom na náklady NDS v roku 2013) bola realizovaná aktualizácia siete zákazníckych miest – vybudované nové predajné miesta na novom úseku rýchlostnej cesty R4. Náklady NDS dosiahli sumu 17 643,00 eur.
- Valorizácia základnej ročnej ceny služby za roky 2010 až 2013 (s dopadom na náklady NDS v roku 2010 v sume 0,89 mil. eur, v roku 2011 v sume 1,55 mil. eur, v roku 2012 v sume 5,43 mil. eur a v roku 2013 v sume 9,73 mil. eur).

Kontrole boli predložené doklady preukazujúce schválenie finančných prostriedkov z vybraných dodatkov k Zmluve odborom cien a finančného kontrolingu NDS. Neštatickým, jednoduchým náhodným výberom kontrola preverila nasledovné dodatky a položky:

- Z dodatku zo dňa 20.12.2012 (č. 12) položky - „Riadenie a plánovanie projektu a zabezpečenie kvality“ v sume 35 100 eur a „Náklady na vypracovanie návrhu uskutočnenia zmeny“ v sume 4 680 eur.
- Z dodatku (č. 13) zo dňa 20.12.2012 položky - „Právne a poradenské služby“ v sume 10 600 eur, „Projektové riadenie“ v sume 31 200 eur, a „Vypracovanie návrhu uskutočnenia zmeny“ v sume 76 322 eur.

- Z dodatku zo dňa 07.01.2014 (č. 18) položka - „Súvisiace náklady“ v sume 187 440 eur.
- Z dodatku zo dňa 05.12.2013 (č. 21) suma 21 980 eur za „Náklady na implementáciu legislatívnej zmeny“.
- Z dodatku zo dňa 16.01.2014 (č. 22) položka – „Súvisiace náklady“ v sume 13 730 eur.

NDS predložila kópie zápisov z rokovaní so zástupcami poskytovateľa služby, na ktorých boli vzájomne prerokované jednotkové ceny položiek z uzatvorených dodatkov.

Z predložených piatich zápisov z prerokovania cien (č. 3/2012, 4/2012, 5/2013, 6/2013 a 9/2013) vyplynulo, že všetky položky z uzatvorených dodatkov boli internými nákladmi poskytovateľa služby. Súčasťou každého zápisu z rokovania boli čestné vyhlásenia poskytovateľa, že všetky interné náklady poskytovateľa služby predstavovali skutočné a reálne vynaložené náklady súvisiace s realizovanou zmenou. Tým, že k faktúram č. 1212006, 1212007, 1312002, 1312006 a 1401004 NDS nedisponovala dokladmi preukazujúcimi priamo alebo nepriamo vynaložené náklady poskytovateľa a účtovala na základe nepreukázaných účtovných záznamov, ktoré neumožnili jednotlivo aj v súvislostiach spoľahlivo a jednoznačne určiť obsah účtovných prípadov (iba na základe čestného vyhlásenia poskytovateľa služby), nekonala v súlade s ustanovením § 8 ods. 4 a zároveň s ustanovením § 32 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“).

V Zmluve v čl. VIII v bodoch 4 a 5 (v znení bodu 10.1.4.1 Obchodných podmienok zmluvy) bola dohodnutá každoročná valorizácia Základnej ročnej ceny služby nasledovne:

Základná ročná cena služby na rok 2010 a nasledujúce roky fázy prevádzkovania služby bude na začiatku príslušného roka upravená podľa výšky ročnej inflácie (bod 4 čl. VIII Zmluvy). Zmluvné strany sa ďalej dohodli, že pre výpočet inflačného navýšenia bude použitá medziročná miera inflácie v percentách, zverejnená Štatistickým úradom SR, pričom bude použitý harmonizovaný index spotrebiteľských cien, resp. úhrn spotrebiteľských cien na základe tohto indexu v medziročnom porovnaní k januáru predchádzajúceho roka. Najdôležitejším ustanovením z hľadiska hospodárnosti bol bod 5 čl. VIII Zmluvy podľa ktorého, sa valorizácia aplikuje na rok začínajúci (2010) a súčasne tiež na všetky zostávajúce roky fázy prevádzkovania služby. Zo zmluvnej úpravy valorizácie vyplynulo, že základné ceny služby za jednotlivé roky sa upravovali (zvyšovali) o súčin zmluvne dohodnutých percent valorizácie, ktoré boli stanovené na základe indexov Štatistického úradu SR. Indexy valorizácie boli dohodnuté - na rok 2010 vo výške 1,02%, 2011 vo výške 0,697%, 2012 vo výške 4,079% a 2013 vo výške 3,743%.

Náklady na valorizáciu dosiahli v roku 2010 sumu 893 601,46 eur, v roku 2011 sumu 1 559 294,39 eur, v roku 2012 sumu 5 439 917,42 eur a v roku 2013 sumu 9 738 645,32 eur. Počas obdobia rokov 2010 až 2013 dosiahli tieto náklady celkovú sumu 17 631 458,59 eur, čo predstavovalo 2,9% celkového hrubého výnosu NDS z mýta. O valorizáciu sa automaticky znížil čistý výnos NDS.

Kontrola v tejto súvislosti poukazuje na fakt, že valorizácia základnej ročnej ceny služby tak, ako bola dohodnutá v Zmluve prenáša všetky náklady spojené s infláciou výhradne na objednávateľa služby. Obdobne bola dohodnutá aj valorizácia ročnej odmeny nezávislému znalcovi. Podľa vyjadrenia NDS valorizácia zmluvnej ceny na ročnej báze, tak ako bola definovaná už v súťažných podkladoch, pri dlhodobých kontraktach objektívne upravuje cenu práce podľa všeobecne schváleného indexu zverejňovaného Štatistickým úradom SR. V prípade, že by táto procedúra nebola takto definovaná už počas prípravy súťaže,

záujemcovia by museli vo svojich ponukách zohľadniť riziko inflácie podľa odhadovaného vývoja inflácie, ktorý v čase prípravy ponúk predpovedal vyššiu úroveň inflácie, ako je v súčasnosti.

3 Elektronický výber mýta

3.1 Fungovanie elektronického mýtného systému

V SR bol zavedený satelitný systém spoplatnenia cestnej infraštruktúry založený na GNSS/CN (resp. GPS/GSM) technológiách s kapacitou rozšírenia pri náraste objemu nákladnej dopravy a rozširovania cestnej siete počas nasledujúcich rokov. Systém elektronického výberu mýta bol navrhnutý a vybudovaný v priebehu roka 2009. Prevádzka systému bola spustená k 01.01.2010.

V kontrolovanom období bol systém v prevádzke tretí resp. štvrtý rok. Mýto sa na rozdiel od diaľničných nálepiek platí podľa kategórie vozidla za prejazdenú vzdialenosť po spoplatnenej cestnej sieti. Cena za 1 km je závislá od prejazdených kilometrov, emisnej triedy, hmotnosti, počtu náprav vozidla a typu použitej komunikácie, zvýhodnená bola autobusová doprava oproti nákladnej. Povinnosť platby mýta má prevádzkovateľ vozidla a na mieste v čase výkonu kontroly úhrady mýta aj vodič vozidla. Mýto je možné uhrádzať hotovosťou, bankovým prevodom, platobnou kartou alebo iným spôsobom schváleným správcom výberu mýta (napr. palivovými kartami).

Základným článkom systému sú palubné jednotky (tzv. OBU). Príležitostní (najmä zahraniční) užívatelia vybraných tranzitných koridorov spoplatnenej siete však využívali (do 30.09.2013) aj tzv. „tranzitný ticketing“. Vozidlá nad 3,5 tony využívajúce túto službu nemuseli mať pevnú inštaláciu palubnej jednotky (náklady pre dopravcu cca 120 eur). Počet takto vybraných tranzitných koridorov sa postupným znižovaním ustálil z pôvodných 9 na 2 tranzitné koridory v roku 2013. Ticketing bol od 01.10.2013 do 31.12.2013 zmenený Vyhláškou MDVRR SR č. 293/2013 Z. z., na náhradný výber mýta, pričom tento spôsob náhradného výberu bol následne v rovnakom znení prenesený od 01.01.2014 do nového zákona č. 474/2013 Z. z. o výbere mýta za užívanie vymedzených úsekov pozemných komunikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon „474/2013 Z. z.“). Podľa uvedeného zákona má ticketing slúžiť na výber mýta v prípadoch, keď nie je možné použiť elektronický výber mýta napr. kvôli možnému výpadku alebo poruche systému a pod.

3.2 Spoplatňovanie cestnej siete, dĺžka spoplatnených ciest

V roku 2012 pokrýval systém elektronického výberu mýta 2 033,22 km spoplatnených pozemných komunikácií, ktoré zahŕňali 393 km diaľnic, 225,83 km rýchlostných ciest a 1 414,39 km ciest I. triedy. Oproti roku 2011 došlo k 01.07.2012 k spoplatneniu časti cesty I/75 na úsekoch medzi Sládkovičovom a Novými Zámkami, touto zmenou sa zaviedlo aj spoplatnenie obchvatu mesta Trnavy.

V roku 2013 pokrýval systém elektronického výberu mýta 2 056,48 km spoplatnených pozemných komunikácií, ktoré zahŕňali 393 km diaľnic, 240 km rýchlostných ciest a 1 423,48 km ciest I. triedy. Zmenou v roku 2013, bolo zavedenie spoplatnenia elektronickým výberom mýta na rýchlostnej ceste R4 a niektorých cestách I. triedy od 01.11.2013.

3.3 Mýtné úseky, palubné jednotky v prevádzke

Okrem dĺžky spoplatnenej siete sú pre sledovanie prevádzky mýtného systému dôležité aj ďalšie parametre ako počet mýtnych úsekov a počet palubných jednotiek. V rokoch 2012 a 2013 boli predmetné parametre nasledovné:

Parameter/rok	2012	medziročná zmena	2013	Medziročná zmena
Počet mýtnych úsekov úsekov	1 123	- 31,21%	1 132	+ 0,80%
Počet palubných jednotiek v prevádzke ks	214 213	+ 7,32%	232 783	+ 8,67%
Počet prejazdených kilometrov	1 010 265 291	+ 1,07 %	1 040 966 919	+ 3,04%
Počet zaznamenaných transakcií	421 274 456	- 26,33 %	431 903 055	+ 2,52%
Celkový objem vybraného mýta (eur)	154 795 121	+ 0,91 %	158 663 879	+ 2,50%

Mýtny úsek predstavuje súvislú časť vymedzeného úseku ciest, na ktorej sa vykonáva detekcia prechádzajúcich vozidiel platiacich mýto. Mýtné úseky sú určené Vyhláškou Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 413/2007 Z. z., ktorou sa vymedzujú úseky diaľnic, ciest pre motorové vozidlá a ciest I. triedy s elektronickým výberom mýta. Mýtna transakcia vznikne prejazdom vozidla cez mýtny úsek.

V roku 2012 došlo k spojeniu viacerých spoplatnených úsekov, čím sa znížil celkový počet úsekov z 1 607 na 1 098 úsekov. Zmluva má pre každý rok stanovený (zazmluvnený) počet transakcií. V prípade prekročenia zazmluvneného počtu transakcií vznikajú pre NDS dodatočné náklady tzv. náklady nad zmluvný limit. Hlavným cieľom tohto kroku bolo zníženie nákladov na dodatočné transakcie nad zmluvný limit, čo sa podarilo dosiahnuť a v porovnaní s rokom 2011 sa tieto náklady znížili z 6 113 272 eur na 982 612 eur čo predstavuje zníženie nákladov o viac než 5 mil. eur. Náklady na dodatočné transakcie nad zmluvný limit poklesli oproti roku 2011 o cca 84 %. Optimalizácia úsekov bola podľa uvedených hodnôt nastavená správne, pretože nedošlo k poklesu výberu mýta. Jedinou zmenou v roku 2013, ktorá sa výraznejšie prejavila v štatistických údajoch roku 2013, bolo zavedenie spoplatnenia elektronickým výberom mýta na rýchlostnej ceste R4 a niektorých cestách I. triedy od 01.11.2013.

3.4 Využitie výnosov zo spoplatňovania cestnej infraštruktúry

NDS mala v rokoch 2012 a 2013 vlastné zdroje financovania predovšetkým z elektronického výberu mýta a diaľničných nálepiek. Ostatné vlastné zdroje boli tvorené napr. výnosom z nájmov, výnosovými úrokmi, výnosmi z predaja majetku a materiálu. Okrem vlastných zdrojov disponovala NDS aj dotačnými zdrojmi zo štátneho rozpočtu a európskych fondov. Výber mýta tvoril v uvedených rokoch cca 75 % vlastných zdrojov NDS, zvyšok tvorili hlavne príjmy z diaľničných nálepiek.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Použitie zdrojov financovania vytvorených NDS v roku 2012 a 2013 na bezprostredné financovanie cestnej siete podľa údajov NDS znázorňuje tabuľka:

Zdroj financovania a použitie	2012	Použitie vlastných zdrojov NDS v roku 2012 bezprostredne na Da RC		2013	použitie vlastných zdrojov NDS v roku 2012 bezprostredne na Da RC	
	Tržby	opravy a údržba D a RC	investície do D a RC*	Tržby	opravy a údržba D a RC	investície do D a RC*
Mýto	154 795 121	25 086 969	4 428 127	158 663 879	16 768 422	45 750 266
Nálepky	50 551 785	0	0	52 100 866	0	732 364
ostatné vlastné zdroje	7 491 125	0	5 726 756	7 838 893	0	8 214 963

* vrátane prevádzkových investícií
D a RC diaľnice a rýchlostné cesty

Podľa § 2 zákona č. 25/2007 Z. z. o elektronickom výbere mýta za užívanie vymedzených úsekov pozemných komunikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov a podľa § 12 ods. 1 zákona č. 639/2004 Z. z. je mýto príjmom NDS, ktorá je povinná ho použiť na zabezpečenie prípravy, realizácie opráv, údržby a výstavby diaľnic.

Výnosy z výberu mýta boli v rokoch 2012 a 2013 použité na úhradu nákladov za mýtny systém, vrátane dopadu palivových kariet, na financovanie prevádzkových stavebných a strojných investícií, investície do prípravy a výstavby diaľnic a rýchlostných ciest a ich údržbu a opravy. Ďalej boli z mýta financované aj náklady súvisiace s výrobou a predajom diaľničných nálepiek a na ostatné režijné náklady NDS. Prevažná časť výnosov mýta bola v oboch rokoch použitá na úhradu nákladov za mýtny systém vrátane dopadu palivových kariet 119 527 018,50 eur, resp. 126 004 587,29 eur. Na bezprostredné financovanie opráv a údržby diaľnic a rýchlostných ciest bola použitá v roku 2012 suma 25 086 969 eur a v roku 2013 suma 16 768 422 eur. Na investičné náklady bezprostredne spojené s výstavbou diaľnic a rýchlostných ciest bola z výnosov mýta v roku 2012 použitá suma 4 428 127 eur a v roku 2013 suma 45 750 266 eur. Z mýta boli uhrádzané aj prevádzkové náklady ústredia NDS (napr. mzdy, energie) v r. 2012 vo výške 16 003 301 eur a v r. 2013 vo výške 19 453 566 eur. Výnosy z predaja diaľničných nálepiek boli použité na splátku istiny syndikovaných úverov a na splátku úrokov z úverov (vrátane kapitalizovaných). V roku 2013 boli použité aj na financovanie prípravy a výstavby diaľnic a rýchlostných ciest v sume 732 364 eur.

Tržby z mýtného systému, ktoré tvoria hlavný vlastný zdroj financovania NDS (cca 75 %) boli v rokoch 2012 a 2013 použité predovšetkým na úhradu samotných nákladov mýtného systému. Napriek vysokej nákladovosti bol rokoch 2012 a 2013 aj rastúci trend investovania prostriedkov mýta do bezprostrednej údržby a výstavby diaľnic a rýchlostných ciest, kde v roku 2012 bolo celkovo z mýta použitých 29 515 096 eur a v roku 2013 suma 62 518 688 eur.

Na výšku tržieb NDS zo spoplatnenia cestnej infraštruktúry má vplyv aj skutočnosť, že v prípade sankcionovania vodiča, resp. prevádzkovateľa vozidla pri porušení povinnosti vykonania úhrady NDS nedostáva žiadnu finančnú kompenzáciu za službu, ktorú vodič resp. prevádzkovateľ vozidla využil. Priestupok alebo správny delikt je sankcionovaný formou pokuty, ktorá je príjmom štátneho rozpočtu, čím NDS prichádza o príjem ktorý, by mohol byť využitý na údržbu a rekonštrukciu technického stavu vozovky.

Odporúčanie NKÚ SR:

Prehodnotiť možnosť zmeny nastavenia systému výberu pokút za priestupky alebo správne delikty, s tým aby sa tieto príjmy použili v rozpočte NDS na investície do cestnej infraštruktúry.

3.5 Dopad legislatívnych zmien na náklady NDS

Systém elektronického výberu mýta v rokoch 2012 a 2013 bol legislatívne vymedzený predovšetkým nasledovnými právnymi normami:

- Zákon č. 25/2007 Z. z. o elektronickom výbere mýta v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon č. 25/2007 Z. z.“),
- Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 350/2007 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška sadzby mýta za užívanie vymedzených úsekov pozemných komunikácií, v znení neskorších predpisov (ďalej len „Nariadenie vlády SR č. 350/2007 Z. z.“),
- Vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 529/2009 Z. z., ktorou sa vymedzujú úseky diaľnic, rýchlostných ciest a ciest I. triedy s elektronickým výberom mýta, v znení neskorších predpisov (ďalej len „Vyhláška MDPT SR č. 529/2009 Z. z.“),
- Vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 388/2009 Z. z., ktorou sa vydáva Mýtny poriadok, v znení neskorších predpisov (ďalej len „Mýtny poriadok“).

Okrem týchto legislatívnych noriem sa systému elektronického výberu mýta dotýkajú v menšom rozsahu aj ďalšie zákony a právne normy, ako napr. tzv. cestný zákon, zákon o priestupkoch a pod.

Zákomom č. 25/2007 Z. z. sa okrem iného ustanovujú základné parametre systému elektronického výberu mýta, povinnosti platiteľa mýta, oslobodenie od mýta, sadzby mýta, práva a povinnosti správcu výberu mýta (NDS), ako aj osôb poverených výkonom kontroly, priestupky a správne delikty. Zákon bol v priebehu rokov 2012 a 2013 dvakrát novelizovaný (zákomom 372/2012 Z. z. s účinnosťou od 01.01.2013 a zákomom 180/2013 Z. z. s účinnosťou od 01.10. 013) bez finančného dopadu. Od 01.01.2014 bol nahradený Zákomom 474/2013 Z. z..

Nariadenie vlády SR č. 350/2007 Z. z., stanovuje sadzby pre všetky kategórie vozidiel v rozlíšení podľa typu cesty, typu vozidla hmotnostnej kategórie, počtu náprav a emisnej triedy. V priebehu rokov 2012 a 2013 nebol uvedený predpis upravovaný. K 01.01.2014 bol zrušený Zákomom 474/2013 Z. z..

Mýtnym poriadkom sa detailnejšie definujú parametre fungovania systému elektronického výberu mýta, vrátane napr. zmlúv o užívaní vymedzených úsekov ciest a o poskytnutí palubnej jednotky, jednotlivých režimov platenia mýta, spôsobov úhrady, zabezpečenia záväzkov, používania palubnej jednotky alebo možností využívania

tranzitného ticketingu a pod. Mýtny poriadok, sa v priebehu rokov 2012 a 2013 menil viackrát, pričom išlo najmä o predlžovanie platnosti ticketingu. Ticketing bol od 01.10.2013 do 31.12.2013 zmenený vyhláškou č. 293/2013 Z. z. na náhradný výber mýta, pričom tento spôsob náhradného výberu bol následne v rovnakom znení prenesený od 01.01.2014 do nového zákona o elektronickom výbere mýta. Zmena princípov fungovania ticketingu bola výsledkom rokovaní zástupcov SR s Európskou komisiou (ďalej aj „EK“) vo veci konania EK voči SR o porušení zmluvy o fungovaní EÚ v rámci tzv. infringementu, ktorý sa týkal verejnej zákazky na poskytovanie komplexnej služby elektronického výberu mýta (INF 2008/4551). Ticketing obdobne ako platenie mýta palivovými kartami nebol riešený

v súťažných podkladoch zákazky na poskytovanie komplexnej služby elektronického výberu mýta. Podľa vyjadrenia EK došlo zavedením ticketingu k dodatočnej zmene zmluvných podmienok, ktorá viedla k určitému znižovaniu nákladov pre úspešného uchádzača, nakoľko vozidlá platiace formou ticketingu nepotrebovali palubné jednotky, ktoré mal obstaráť úspešný uchádzač. Na základe rokovania s EK sa NDS zaviazala upustiť od prevádzkovania ticketingu, a k jeho modifikácii na záložný (náhradný) spôsob výberu mýta napríklad v prípade technickej poruchy systému. Samotná myšlienka ticketingu zjednodušovala situáciu pre tranzitujúcich vodičov, ktorí pri prejazde vybraným koridorom nemuseli inštalovať palubnú jednotku, spôsob realizácie ticketingu formou dodatku k Zmluve bez toho aby bol riešený v súťažných podkladoch viedol v konečnom dôsledku k nutnosti upustiť od ináč pre tranzitujúcich vodičov užitočného systému. Zmena ticketingu na náhradný spôsob výberu mýta mala dopad na nastavenie mýtného systému a vyvolala náklady súvisiace s implementáciou (investičné) vo výške cca 3 004 122 eur a prevádzkou vo výške 428 886,36 eur ročne (z prevádzkových nákladov sa v roku 2013 vzhľadom na dobu účinnosti zmeny čerpala pomerná časť 107 221,59 eur).

Vyhláška MDPT SR č. 529/2009 Z. z. obsahuje zoznam vymedzených úsekov pozemných komunikácií podliehajúcich spoplatneniu. V priebehu rokov 2012 a 2013 bola viackrát upravovaná, čo malo vplyv na náklady NDS. V priebehu roka 2013 boli doplnené nové vymedzené úseky ciest na rýchlostnej ceste R4 (v celkovej spoplatnenej dĺžke cca 14,2 km) a vymedzené úseky na niektorých cestách I. triedy (v celkovej spoplatnenej dĺžke cca 7,1 km). Zmeny Vyhlášky MDPT SR č. 529/2009 Z. z. predstavovali pre NDS v rokoch 2012 a 2013 náklady vo výške 1 696 526,90 eur, uvedené náklady vyplývali z potrebných zmien vo vymedzených úsekoch pozemných komunikácií podliehajúcich spoplatneniu.

Možnosť platiť mýto palivovými kartami bola zavedená v priebehu roka 2009, ešte pred spustením prevádzky elektronického výberu mýta (01.01.2010), pričom od začiatku spustenia mýta bol tento nástroj najvyužívanejším platobným nástrojom na úhradu mýta (cca 70% z celkového objemu výberu mýta). Možnosť plnenia záväzkov platiteľov mýta prostredníctvom palivových kariet nebola riešená v súťažných podkladoch pre obstaranie služby elektronického výberu mýta, následne ani v Zmluve.

Aby zabezpečila možnosť platenia mýta prostredníctvom palivových kariet NDS dňa 03.06.2009 uzatvorila s poskytovateľom služby elektronického výberu mýta k Zmluve dodatok č. 01 („Zavedenie palivových kariet v systéme Elektronického výberu mýta“), ktorý zaviedol pri platení mýta možnosť použiť palivové karty. Následne NDS s poskytovateľom služby elektronického výberu mýta uzatvorila 22.12.2009 „Zmluvu o spolupráci pri zabezpečení možnosti plnenia záväzkov platiteľov mýta palivovými kartami a rámcovú zmluvu o postúpení pohľadávok za užívanie vymedzených úsekov ciest“ (ďalej len „Zmluva o spolupráci“), ktorá podrobne upravovala podmienky pri výbere mýta prostredníctvom palivových kariet a cenu služby. Na základe Zmluvy o spolupráci NDS (postupca) mesačne postupuje pohľadávky z mýta platené prostredníctvom palivových kariet (postupníkovi) poskytovateľovi služby elektronického výberu mýta v ich nominálnej hodnote. Na účet postupcu postupník vždy uhradí 100 % z nominálnej hodnoty pohľadávok, a postupca následne postupníkovi uhradí 6,72 % z nominálnej hodnoty pohľadávky. Cenu za poskytnuté pohľadávky (je to vlastne cena za prevádzku služby platenia palivovými kartami) 6,72 % zdôvodnila NDS kapitálovými výdavkami a súvisiacimi operatívnymi nákladmi na vybudovanie a prevádzku systému autorizácie palivových kariet. Uvedená cena sa mala v zmysle zmluvných podmienok čl. V bodu 5.4 Zmluvy o spolupráci ku dňu 31.12.2013 zmluvnými stranami prehodnotiť s ohľadom na výšku nákladov a iných faktorov dohodnutej výšky ceny, ktoré budú vychádzať z reálnych údajov fungovania systému. Dodatok s novou

cenou v zmysle podmienok čl. V bodu. 5.4 Zmluvy o spolupráci mal byť uzatvorený najneskôr do 30.06.2014 aj so spätným vyrovnaním novej stanovenej ceny ku dňu 01.01.2014.

Spôsob určenia (výpočtu) výšky novej ceny za poskytnuté pohľadávky nebol v Zmluve o spolupráci exaktne určený, zmluva používa termín „primeranej výšky ceny“, ktorý však nebol bližšie špecifikovaný napr. stanovením pomeru nákladov a výnosov.

NDS k v zmysle bodu. 5.4 Zmluvy o spolupráci prehodnotila v súčinnosti s dodávateľom služby výšku ceny služby, a dňa 23.06.2014 uzatvorila s dodávateľom „dodatok č. 1 k Zmluve o spolupráci upravujúci novú cenu za poskytnutie pohľadávky so spätnou platnosťou ku dňu 01.01.2014 (v zmysle bodu. 5.4 zmluvy). Cena za postúpenie pohľadávky bola znížená z 6,72 % nominálnej hodnoty pohľadávky na 6,22 % teda o 0,5 % z nominálnej hodnoty pohľadávky. V percentuálnom vyjadrení ide o pokles nákladov z postúpenia pohľadávok pre NDS (postupcu) o 7 % oproti pôvodnej cene. Nová cena bola stanovená na základe návrhu dodávateľa, ktorý NDS písomne listom č. I/2009/2014/MRU z 22.05.2014 navrhol celkovú výšku primeranej ceny vo výške 6,22 %. Výšku ceny dodávateľ (postupník) odôvodnil prehlásením, že uvedená celková výška primeraných nákladov predstavuje 100% odmeny subdodávateľa (tretia strana – súkromná spoločnosť, ktorá pre dodávateľa zabezpečuje služby spojené s plnením zmluvy na službu výberu mýta prostredníctvom palivových kariet). Návrh novej ceny zo strany dodávateľa (postupníka) bol podložený listom subdodávateľa zo dňa 21.05.2014 kde postupníkovi (dodávateľ služby pre NDS) oznamuje že jeho minimálne oprávnené náklady sú vo výške 6,22 % z nominálnej hodnoty pohľadávok.

Uvedený spôsob určenia nákladov a ceny nebol podložený relevantnými údajmi z účtovníctva dodávateľa (postupníka) ani subdodávateľa a deklarované náklady nebolo možné reálne overiť. Spôsob určenia aktualizovanej ceny za poskytnuté pohľadávky bez definovania spôsobu výpočtu primeranej ceny a bez doloženia skutočnej výšky nákladov a výnosov na danú službu priamo z účtovníctva dodávateľov služby nezakladá predpoklady na dodržanie zásady hospodárnosti (najnižšej možnej ceny) za realizáciu zmluvného plnenia (služba výberu mýta prostredníctvom palivových kariet).

K určitému podceneniu problematiky platenia mýta prostredníctvom palivových kariet došlo už vo fáze prípravy súťažných podkladov zákazky na poskytovanie komplexnej služby elektronického výberu mýta, kde uvedená možnosť nebola zahrnutá v predmete zákazky. Následné zazmluvnenie zabezpečenia služby platieb mýta palivovými kartami s úspešným uchádzačom (formou dodatku k zmluve) bez verejného obstarávania viedlo k nutnosti ukončenia jej prevádzkovania pôvodným dodávateľom a vyhláseniu súťaže (verejné obstarávanie) na ďalšiu prevádzku služby.

Spôsob výberu dodávateľa na prevádzku platieb palivovými kartami bez verejného obstarávania, bol namietnutý Európskou komisiou konaním voči SR začatým 15.05.2010 v rámci tzv. infringementu, ktorý sa týkal verejnej zákazky na poskytovanie komplexnej služby elektronického výberu mýta (INF 2008/4551). Výsledkom konania a rokovaní s Európskou komisiou v oblasti palivových kariet bol záväzok NDS na vyhlásenie verejného obstarávania na prevádzku služby platieb palivovými kartami do 30.09.2013 a ukončenie jej prevádzkovania súčasným poskytovateľom služby (na základe dodatku č. 1 z 03.06.2009 k Zmluve. Verejné obstarávanie na prevádzku služby platenia palivovými kartami NDS vyhlásila oznámením vo Vestníku verejného obstarávania č.192/2013 zo dňa 02.10.2013 pod značkou 16102 - MUS. Následne po ukončení verejného obstarávania plánuje NDS uzatvoriť zmluvu s úspešným uchádzačom a rozviazať zmluvný vzťah upravujúci platenie mýta palivovými kartami s pôvodným dodávateľom služby. Predpokladaný termín začatia prevádzky systému s novým dodávateľom služby je 01.10.2014.

Úhrn mýta vybraný prostredníctvom palivových kariet (platby palivovými kartami) predstavoval nominálnu hodnotu pohľadávok, ktoré NDS v mesačne (formou zmluvy o postúpení pohľadávky za príslušný mesiac) postupovala na postupníka – poskytovateľa služby elektronického výberu mýta. Mýto vybrané prostredníctvom palivových kariet v rokoch 2011 až 2013 je uvedené v nasledovnej tabuľke:

Rok	2011	2012	2013
Platby palivovými kartami	104 747 339	110 788 989	117 159 138
Podiel na výbere mýta	68,1%	71,3%	73,7%
Náklady na platenie mýta kartami	7 039 021	7 445 020	7 873 094
Hrubý výnos mýta z palivových kariet	97 708 318	103 343 969	109 286 044

Z prehľadu vyplýva, že platby palivovými kartami predstavujú najpoužívanější spôsob platenia za mýto, uvedeným spôsobom je vybraných cca 70 % objemu finančných prostriedkov.

Kontrola preverila postup NDS pri pravidelnom mesačnom postupovaní pohľadávok z platieb mýta palivovými kartami za roky 2012 a 2013 (24 mesačných zmlúv) najmä s ohľadom na platnosť mesačných zmlúv v čase úhrady zmluvnej ceny a vykonanie vecnej a finančnej kontroly zmluvného plnenia zo strany NDS pred úhradou zmluvnej ceny. Preverená bola aj úplnosť účtovných dokladov pri účtovní o postúpení pohľadávok z platieb mýta palivovými kartami za roky 2012 a 2013. Kontrolou postupu NDS pri vecnej a finančnej kontrole a úhradách pohľadávok z mesačných zmlúv z platieb mýta palivovými kartami za roky 2012 a 2013 neboli zistené nedostatky.

4 Diaľničné nálepky

Výber za používanie spoplatnenej cestnej infraštruktúry pre vozidlá do 3,5 tony bol v kontrolovanom období realizovaný formou časového spoplatnenia diaľničnými nálepkami. Výrobu, predaj a distribúciu diaľničných nálepiek zabezpečovala NDS v spolupráci so zmluvnými partnermi na základe uzatvorených zmlúv.

Tlač diaľničných nálepiek v rokoch 2011 až 2013 bola realizovaná na základe verejného obstarávania. Zmluva o dodaní diaľničných nálepiek č. 20200-29/10 zo dňa 10.11.2010 bola uzavretá s úspešným uchádzačom na základe verejného obstarávania realizovaného NDS v roku 2010. Zhotoviteľ sa zaviazal zhotoviť a dodať v súlade s uvedenou zmluvou diaľničné nálepky v rokoch 2011-2013. Podľa zmluvy a dodatkov bol náklad emisie na rok 2011 v počte 4 400 000 kusov diaľničných nálepiek v cene 0,0426 eur za 1 ks, náklad emisie na rok 2012 predstavoval 4 000 000 kusov diaľničných nálepiek v cene 0,0426 eur za ks a na rok 2013 bol náklad emisie 4 000 000 kusov v cene 0,0426 eur za ks.

Tlač diaľničných nálepiek na rok 2012 bola zabezpečovaná obchodnou spoločnosťou z Bratislavy na základe Dodatku č. 1 zo dňa 04.11.2011 k Zmluve o dodaní diaľničných nálepiek č. 20200-29/10 zo dňa 10.11.2010.

Tlač diaľničných nálepiek na rok 2013 bola zabezpečovaná tou istou spoločnosťou na základe Dodatku č. 2 zo dňa 13.11.2012 k Zmluve o dodaní diaľničných nálepiek č. 20200-29/10 zo dňa 10.11.2010.

V roku 2012 predaj a distribúciu diaľničných nálepiek realizovala NDS na základe Dodatku č.1 zo dňa 21.12.2011 k mandátnej zmluve č. ZML/25/2011, na základe Mandátnej zmluvy č.ZM/2012/0159 zo dňa 29.05.2012 a na roky 2013 a 2014 na základe Mandátnej zmluvy č.ZM/2012/0433 zo dňa 26.11.2012 a Dodatku č. 1 zo dňa 15.05.2013.

Predaj a distribúciu diaľničných nálepiek zabezpečovala NDS v kontrolovanom období prostredníctvom zmluvného partnera na základe mandátneho vzťahu. Jednou z podmienok mandátnych zmlúv bolo okrem iného aj predloženie zoznamu minimálne 800 predajných miest do 7 dní od uzavretia mandátnej zmluvy. Zoznam predajných miest k Mandátnej zmluve ZM/2012/0433 tvoril súčasť mandátnej zmluvy. Zoznam predajných miest k Mandátnej zmluve ZM/2012/0159 nebol podpísaný osobou zodpovednou za vecné plnenie zmluvy.

V roku 2012 došlo k zmene typu 7 dňovej diaľničnej nálepky na 10 dňovú. Predaj diaľničných nálepiek v roku 2013 zaznamenal nárast cca o 3 % oproti roku 2012, čo bolo spôsobené najmä zvýšeným predajom ročných diaľničných nálepiek. V roku 2013 rozšírila NDS predajné miesta otvorením informačno – predajných miest na hraničnom prechode s Českou republikou - Brodské a s Maďarskom (Čunovo), na ktorých realizovala predaj diaľničných nálepiek vlastnými kapacitami. Súčasne sa zvýšil internetový predaj diaľničných nálepiek formou priameho predaja prostredníctvom webového portálu NDS, ktorého I. fáza bola spustená v roku 2012.

Podľa predložených účtovných dokladov bolo zistené, že za rok 2012 bolo nepredaných a vrátených diaľničných nálepiek v celkovej sume 32 265,86 eur a za rok 2013 bolo v sume 20 334,76 eur.

Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu boli všetky nepredané nálepky skartované. Na základe vyžiadania bol kontrole predložený Protokol o likvidácii diaľničných nálepiek na rok 2012 zo dňa 27.05.2013. Podľa protokolu bolo skartovaných celkom 757 394 kusov neupotrebitelných nálepiek. Podľa likvidačnej zápisnice č. 20103/1/2013 zo dňa 30.05.2013 bola likvidácia neupotrebitelných nálepiek zrealizovaná. Cena za tlač 1ks diaľničnej nálepky na rok 2012 uvedená v Dodatku č. 1 k Zmluve o dodaní diaľničných nálepiek č. 20200-29/10 zo dňa 10.11.2010 predstavovala sumu 0,0426 eur. Na základe preverenia počtu skartovaných nálepiek a zaúčtovanej sumy predloženej NDS konštatujeme zistený rozdiel 19 ks diaľničných nálepiek. Doklady predložené o vykonaní inventarizácie neupotrebitelných nálepiek neobsahovali relevantné náležitosti a neboli vypracované v súlade s § 30 a 31 zákona o účtovníctve.

V kontrolovanom období realizovala NDS dve verejné obstarávania:

- predaj a distribúcia diaľničných nálepiek na rok 2012
- predaj a distribúcia diaľničných nálepiek na roky 2013 a 2014

Predaj a distribúcia diaľničných nálepiek na rok 2012

Predmetom zákazky bolo zabezpečenie predaja a distribúcie diaľničných nálepiek, ktorými sa preukazuje zaplatenie úhrady na rok 2012 za užívanie pozemných komunikácií.

Predbežné oznámenie bolo zverejnené v Úradnom vestníku Európskej únie (ďalej len „Ú. v. EÚ“) pod č. 2011/S 191-311540 dňa 05.10.2011. Oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania bolo zverejnené v Ú. v. EÚ pod č.2011/S 204-332440 dňa 22.10.2011. Verejný obstarávateľ stanovil predpokladanú hodnotu zákazky na 3 500 000,00 eur bez DPH. Z hľadiska stanovenej predpokladanej hodnoty zákazky išlo o nadlimitnú zákazku realizovanú postupom verejnej súťaže (§ 51 zákona o verejnom obstarávaní). Vyhlásenie osoby zúčastnenej na príprave a vyhotovení súťažných podkladov o nestrannosti a dôvernosti spracúvaných informácií podľa prílohy č. 6 Smernice o VO nebolo prílohou predloženej spisovej dokumentácie. V zmysle zákona č. 25/2006 Z. z. Zákon o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o verejnom obstarávaní“) je každá osoba, ktorá sa zúčastnila na príprave a vyhotovení súťažných podkladov na uvedený predmet obstarávania povinná podpísať vyhlásenie v súlade s § 34 ods. 10 uvedeného zákona.

Súťažné podklady si vyžiadalo 5 záujemcov. Do termínu na predloženie ponúk, t.j. do 02.12.2011 do 09,00 hodiny boli doručené ponuky troch uchádzačov. V zmysle čl. 10 bod 2 Smernice o VO bola dňa 02.12.2011 zriadená komisia na vyhodnotenie ponúk v zložení 5 členov, z toho 1 predseda. Verejný obstarávateľ stanovil ako jediné kritérium na vyhodnotenie ponúk výšku odplaty (provízie) v percentách z nominálnych hodnôt predaných diaľničných nálepiek bez DPH. Ponuku predložili tri spoločnosti. Samotný proces verejného obstarávania sa predĺžil najmä z dôvodov vylúčenia uchádzača, zrušenia rozhodnutia o vylúčení uchádzača, námietok predložených na Úrad verejného obstarávania proti postupu NDS v procese verejného obstarávania, predĺženia lehoty viazanosti ponúk. V zmysle zápisnice o vyhodnotení ponúk zo dňa 04.05.2012 bola ako úspešný uchádzač vyhodnotená akciová spoločnosť z Bratislavy s odôvodnením najnižšej ceny. V súlade s § 22 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní NDS ako verejný obstarávateľ zaslala Oznámenie o výsledku verejného obstarávania, ktoré bolo zverejnené v Ú. v. EÚ/S S119 pod ozn. 196369-2012-SK dňa 23.06.2012 a vo Vestníku verejného obstarávania č. 118/2012 pod ozn. 06960 VSS dňa 20.06.2012. S úspešným uchádzačom bola dňa 29.05.2012 uzatvorená Mandátna zmluva č. ZM/2012/0159.

Podľa čl. 6 ods. 4 Organizačnej normy č. 1/2200/2007 upravujúcej postup pri výrobe, distribúcii, predaji a výmene nálepiek zo dňa 01.02.2007, sa výdaj nálepiek začína v mesiaci december kalendárneho roka predchádzajúceho roku platnosti nálepiek.“ Podľa čl. 7 ods. 2 citovanej normy „pred uzatvorením zmluvy sa nálepky nevydávajú“ Na základe uvedených skutočností konštatujeme, že verejné obstarávanie na distribúciu a predaj diaľničných nálepiek na rok 2012 nebolo vykonané včas. Oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania bolo zverejnené v Ú. v. EÚ dňa 22.10.2011, s termínom na predloženie ponúk do 02.12.2011. V mesiaci december už však mal začať výdaj diaľničných nálepiek prostredníctvom zmluvného partnera, s ktorým mala byť podpísaná zmluva o distribúcii a predaji diaľničných nálepiek a ktorý mal byť vybraný na základe verejného obstarávania.

Vzhľadom k tomu, že NDS nemala včas ukončený proces verejného obstarávania na predaj a distribúciu diaľničných nálepiek na rok 2012, uzatvorila dňa 21.12.2011 Dodatok č. 1 k Mandátnej zmluve č. ZML/25/2011. Mandátna zmluva č. ZML/25/2011 bola uzatvorená s úspešným uchádzačom verejného obstarávania dňa 19.01.2011. Predmetom zákazky bolo zabezpečenie predaja a distribúcie diaľničných nálepiek, ktorými sa preukazuje zaplatenie úhrady na rok 2011 za užívanie pozemných komunikácií v súlade s § 6 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov v mene a na účet verejného obstarávateľa/ mandanta. Mandátna zmluva č. č. ZML/25/2011 zo dňa 19.01.2011 neupravovala možnosti odchýlok a neurčovala pravidlá pre ich riešenie, čím nebolo prípustné dodatkom podstatným spôsobom meniť alebo navyšovať rozsah prác/tovarov/služieb. Uskutočnenie verejného obstarávania a v tej súvislosti zadanie konkrétnej zákazky zohľadňujúcej určitý charakter a rozsah predmetu plnenia, sa odvíjal z plánovaného riadenia potrieb verejného obstarávateľa. Pri zmene existujúcej zmluvy je nutné brať do úvahy, že bola uzavretá podľa zákona o verejnom obstarávaní a teda nesmie tento zákon obchádzať či s ním byť v priamom rozpore. Aby bol proces zadávania zákazky kontinuálny, predchádzalo sa časovým sklzom a eliminovali sa nedostatky, mal kontrolovaný subjekt pri plánovaní procesu verejného obstarávania rátať aj s dostatočnou časovou rezervou.

Z uvedeného vyplýva, že uzatvorením Dodatku č. 1 zo dňa 21.12.2011 k Mandátnej zmluve č. ZML/25/2011 zo dňa 19.01.2011, ktorá bola výsledkom postupu verejného obstarávania, došlo k zmene pôvodného predmetu zmluvy, čím došlo k porušeniu § 9 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní platnom v čase uzatvárania dodatku.

Predaj a distribúcia diaľničných nálepiek na roky 2013 a 2014

Predmetom zákazky bolo zabezpečenie predaja a distribúcie diaľničných nálepiek, ktorými sa preukazuje zaplatenie úhrady na roky 2013 a 2014 za užívanie pozemných komunikácií.

Predbežné oznámenie bolo zverejnené v Ú. v. EÚ pod č. 2012/S 158-264214 dňa 18.08.2012. Oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania bolo zverejnené v Ú. v. EÚ pod č. 2012/S 163-271404 dňa 25.08.2012. Verejný obstarávateľ stanovil predpokladanú hodnotu zákazky na 7 000 000,00 eur bez DPH. Z hľadiska stanovenej predpokladanej hodnoty zákazky išlo o nadlimitnú zákazku realizovanú postupom verejnej súťaže (§ 51 zákona o verejnom obstarávaní). Vyhlásenie osoby zúčastnenej na príprave a vyhotovení súťažných podkladov o nestrannosti a dôvernosti spracúvaných informácií podľa prílohy č. 6 Smernice o VO nebolo prílohou predloženej spisovej dokumentácie. V zmysle zákona o verejnom obstarávaní je každá osoba, ktorá sa zúčastnila na príprave a vyhotovení súťažných podkladov na uvedený predmet obstarávania povinná podpísať vyhlásenie v súlade s § 34 ods. 10 zákona o verejnom obstarávaní.

Súťažné podklady si vyžiadali štyria záujemcovia. Do termínu na predloženie ponúk, t.j. do 04.10.2012 do 09,00 hodiny boli doručené ponuky dvoch uchádzačov. V zmysle čl. 10 bod 2 Smernice o VO bola dňa 01.10.2012 zriadená komisia na vyhodnotenie ponúk v zložení štyroch členov, z toho 1 predseda.

Verejný obstarávateľ stanovil ako jediné kritérium na vyhodnotenie ponúk výšku odplaty (provízie) v percentách z nominálnych hodnôt predaných diaľničných nálepiek bez DPH. Zápisnica z otvárania ponúk bola vyhotovená dňa 04.10.2012. Ponuky predložili dve spoločnosti.

V zmysle zápisnice z kontroly splnenia podmienok účasti zo dňa 08.10.2012 bola podľa § 33 ods. 7 písm. a) zákona o verejnom obstarávaní zo súťaže vylúčená jedna spoločnosť z dôvodu nesplnenia podmienky účasti. Dňa 08.10.2012 bolo vylúčenému uchádzačovi zaslané oznámenie o vylúčení z verejného obstarávania. Verejný obstarávateľ zaslal dňa 26.10.2012 úspešnému uchádzačovi, oznámenie o výsledku vyhodnotenia ponúk. Na základe automatizovaného vyhodnotenia ponúk elektronickou aukciou dosiahla ponuka 1. poradie v hodnotení podľa stanoveného kritéria. Dňa 26.11.2012 bola s úspešným uchádzačom podpísaná Mandátna zmluva č. ZM/2012/0433, predmetom ktorej bolo zabezpečiť predaj a distribúciu nálepiek, ktorými sa preukazuje zaplatenie úhrady na roky 2013 a 2014 za užívanie pozemných komunikácií.

V súlade s § 22 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní. NDS ako verejný obstarávateľ zaslala Oznámenie o výsledku verejného obstarávania, ktoré bolo zverejnené v Ú. v. EÚ/S S239 pod ozn. 393683-2012-SK dňa 12.12.2012 a vo Vestníku verejného obstarávania č. 238/2012 pod ozn. 14956 VSS dňa 12.12.2012.

Odporúčania NKÚ SR:

- Dôsledne dodržiavať ustanovenia zákona o verejnom obstarávaní a Smernice o VO.
- Verejné obstarávanie na predaj a distribúciu diaľničných nálepiek vykonávať v čase, ktorý umožní jeho realizáciu v zmysle zákona o verejnom obstarávaní a Smernice o VO tak, aby výdaj nálepiek bolo možné začať v mesiaci december kalendárneho roka predchádzajúceho roku platnosti nálepiek.

5 Hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť spoplatnenia cestnej infraštruktúry

Cieľom kontroly bolo zhodnotenie hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti spoplatňovania cestnej infraštruktúry.

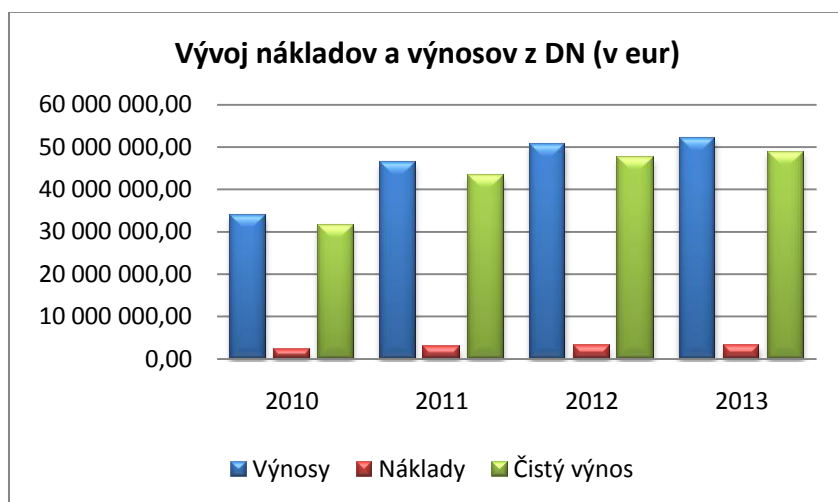
Z hľadiska hospodárnosti sa kontrola zamerala na obstaranie tlače, predaja a distribúcie diaľničných nálepiek. Pod hospodárnosťou rozumieme minimalizovanie nákladov na obstaranie tovarov, prác a služieb pri zachovaní ich primeranej úrovne a kvality.

Cena za tlač 1 diaľničnej nálepky bola v rokoch 2010 až 2013 obstaraná postupom verejnej súťaže v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní v sume 0,0426 eur, na základe kritéria najnižšia cena. V roku 2014 vzrástla cena za tlač 1 diaľničnej nálepky na 0,074 eur, čo predstavuje nárast o 74 %. NDS nárast ceny zdôvodnila skutočnosťou, že už v roku 2012 a postupne aj v roku 2013 sa začali objavovať pokusy o falšovanie diaľničných nálepiek a bolo nutné pristúpiť k zvýšenej ochrane distribuovaných diaľničných nálepiek. Do emisie 2014 boli v priebehu návrhu jednotlivých typov nálepiek zakomponované nové ochranné prvky. Ochranné prvky boli zakomponované okrem samotnej nálepky aj do kontrolného kupónu. Opatrenie prinieslo zvýšený príjem z predaja diaľničných nálepiek za prvých 5 mesiacoch v roku 2014 v sume 36 759 070 eur v porovnaní z rokom 2013, kedy boli tržby z predaja diaľničných nálepiek v prvých piatich mesiacoch v sume 33 420 940 eur, čo predstavuje nárast o 3 338 130 eur.

Na základe predložených dokladov kontrolná skupina konštatuje, že predaj a distribúcia diaľničných nálepiek boli v rokoch 2010 až 2013 obstarané postupom verejnej súťaže. Verejný obstarávateľ stanovil ako jediné kritérium na vyhodnotenie ponúk výšku odplaty (provízie) v percentách z nominálnych hodnôt predaných diaľničných nálepiek bez DPH. Výška provízie za predaj a distribúciu diaľničných nálepiek v kontrolovanom období bola 6 %. Vývoj príjmov aj čistých výnosov z diaľničných nálepiek mal v kontrolovanom období rastúci trend.

Prehľad výnosov, nákladov a čistých výnosov NDS z diaľničných nálepiek za roky 2010 až 2013 je uvedený v nasledovnej tabuľke a grafe v eur:

rok	2010	2011	2012	2013
Výnosy DN*	33 864 823,00	46 246 396,83	50 551 784,60	52 100 865,50
Náklady DN	2 192 305,39	2 924 084,35	3 168 479,49	3 228 983,19
Čisté výnosy DN	31 672 517,61	43 322 312,48	47 383 305,11	48 871 882,31

*DN – diaľničné nálepky

Čistý výnos vzrástol od roku 2010 do roku 2013 o cca 54 %, pričom náklady na províziu zaznamenali nárast o cca 47 %. Z preverenia nákladov na províziu a dosiahnutého čistého výnosu z predaja diaľničných nálepiek v kontrolovanom období nebola v konaní kontrolovaného subjektu zistená nehospodárnosť.

5.1 Vývoj výnosov a nákladov NDS zo spoplatnenia cestnej infraštruktúry (mýta a diaľničných nálepiek) v rokoch 2010 až 2013

Z hľadiska efektívnosti sa kontrola zamerala na porovnanie vývoja nákladov a výnosov zo spoplatnenia cestnej infraštruktúry pred a po zavedení elektronického výberu mýta. Kontrola sa zamerala na porovnanie výnosových a nákladových ukazovateľov oboch spôsobov spoplatnenia cestnej infraštruktúry (mýto a diaľničné nálepky). Efektívnosťou rozumieme maximalizovanie výsledkov činnosti vo vzťahu k disponibilným verejným prostriedkom.

V súvislosti so zavedením elektronického výberu mýta vtedajšie Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR (v materiáli – Doložka finančných, ekonomických, enviromentálnych vplyvov a vplyvov na zamestnanosť a podnikateľské prostredie, ktorý bol predložený vláde SR spolu s návrhom zákona o elektronickom výbere mýta v roku 2007) odhadovalo sumu investičných nákladov na vybudovanie systému elektronického výberu mýta na úrovni od 2,0 až 5,0 mld. Sk (približne 66 mil. eur až 166 mil. eur). Uvedený odhadovaný objem vychádzal z porovnania existujúcich systémov v susedných štátoch, nezohľadňujúc nové trendy technológií. V samotnom materiáli sa uvádzala potreba definovania základných parametrov systému a rozsahu spoplatnenej siete, ktoré výrazným spôsobom ovplyvnili výber technológií a náklady na realizáciu.

Podľa údajov predložených NDS bola prevádzkovateľovi mýtného systému v rokoch 2010 až 2013 za Návrh a vybudovanie Služby (investičné náklady) uhradená celková suma 260 238 036,62 eur, čo bolo o cca 100 mil. eur viac ako bola odhadovaná suma z Doložky vplyvov. V roku 2010 investičné náklady predstavovali sumu 68 169 653,72 eur a v ostatných rokoch 2011, 2012 a 2013 sumu 64 022 794,30 eur.

Zavedením systému elektronického výberu mýta v roku 2010 sa NDS oproti predchádzajúcemu obdobiu významne zvýšili hrubé výnosy zo spoplatnenia cestnej infraštruktúry. Výrazné zvýšenie súčasne zaznamenali aj náklady na vybudovanie a prevádzku mýtného systému.

Pre porovnanie:

- V roku 2009 výnos NDS z predaja diaľničných nálepiek všetkých kategórií (do 3,5 t aj nad 3,5 t) predstavoval sumu 74,35 mil. eur. Náklady na tlač a distribúciu diaľničných nálepiek dosiahli sumu 4,75 mil. eur. Čistý výnos NDS zo spoplatnenia cestnej siete dosiahol sumu 69,60 mil. eur (čo predstavovalo 93,6% hrubého výnosu).
- V roku 2010 zavedením elektronického výberu mýta hrubý výnos zo spoplatnenia cestnej siete (z mýta a diaľničných nálepiek) dosiahol spolu sumu 175,49 mil. eur, čo bol oproti roku 2009 nárast o 101,14 mil. eur. Zároveň však NDS vzrástli náklady, ktoré predstavovali sumu 108,59 mil. eur (z toho náklady na mýto v sume 106,40 tis. eur a na tlač s distribúciou diaľničných nálepiek v sume 2,19 mil. eur). Čistý výnos NDS zo spoplatnenia cestnej siete v roku 2010 predstavoval sumu 66,89 mil. eur (38,1% hrubého výnosu), čo bolo oproti predchádzajúcemu roku 2009 menej o 2,71 mil. eur.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

- V roku 2011 zaznamenala NDS zo spoplatnenia cestnej siete oproti roku 2010 hrubý výnos vyšší o 24,7 mil. eur, čím dosiahol sumu 200,19 mil. eur. Zároveň sa NDS znížili náklady na sumu 105,5 mil. eur. (menej o 3,09 mil. eur). Čistý výnos NDS zo spoplatnenia cestnej siete dosiahol sumu 94,68 mil. eur (47,3% hrubého výnosu), čo bolo oproti predchádzajúcemu roku viac o 27,79 mil. eur.
- V roku 2012 pokračoval trend rastu hrubého výnosu NDS zo spoplatnenia, keď dosiahol sumu 205,34 mil. eur (nárast oproti roku 2011 o sumu 5,15 mil. eur). Náklady NDS oproti predchádzajúcemu roku 2011 však narástli na sumu 122,69 mil. eur (nárast o 17,19 mil. eur) a čistý výnos dosiahol sumu 82,65 mil. eur (pokles o 12,03 mil. eur), čo predstavovalo 40,2% hrubého výnosu.
- V roku 2013 podobne ako v predchádzajúcom roku 2012 rástla suma hrubého výnosu NDS zo spoplatnenia cestnej siete, keď dosiahla celkovú sumu 210,76 mil. eur. Náklady NDS rástli podobne ako v roku 2012 a dosiahli v kontrolovanom období najvyššiu sumu 129,22 mil. eur (nárast o 6,53 mil. eur). Čistý výnos NDS dosiahol sumu 81,53 mil. eur (o 1,12 mil. eur menej ako v roku 2012), čo bolo na úrovni 38,7% hrubého výnosu.

Prehľad výnosov, nákladov a čistých výnosov NDS z mýta a diaľničných nálepiek za roky 2010 až 2013 uvádzame v nasledovnej tabuľke a grafe:

(v mil. eur):

rok	2010	2011	2012	2013
Výnosy mýto	141,62	153,94	154,79	158,66
Výnosy DN	33,86	46,24	50,55	52,10
Celkové výnosy (mýto + DN)	175,49	200,19	205,34	210,76
Náklady mýto	106,40	102,58	119,52	126,00
Náklady DN	2,19	2,92	3,16	3,22
Celkové náklady (mýto + DN)	108,59	105,50	122,69	129,22
Čisté výnosy mýto	35,21	51,36	35,26	32,65
Čisté výnosy DN	31,67	43,32	47,38	48,87
Čisté výnosy spolu	66,89	94,68	82,65	81,53

Kontrola sa zamerala aj na sledovanie percentuálneho pomeru nákladov DN k hrubému výnosu, ktorý umožnil sledovať vývoj nákladovosti spoplatnenia cestnej infraštruktúry formou diaľničných nálepiek.

Vývoj nákladov za DN v pomere k hrubému výnosu v %

rok	2010	2011	2012	2013
Hrubý výnos	33 864 823,00	46 246 396,83	50 551 784,60	52 100 865,50
Náklady	2 192 305,39	2 924 084,35	3 168 479,49	3 228 983,19
% nákladov	6,47	6,32	6,26	6,19

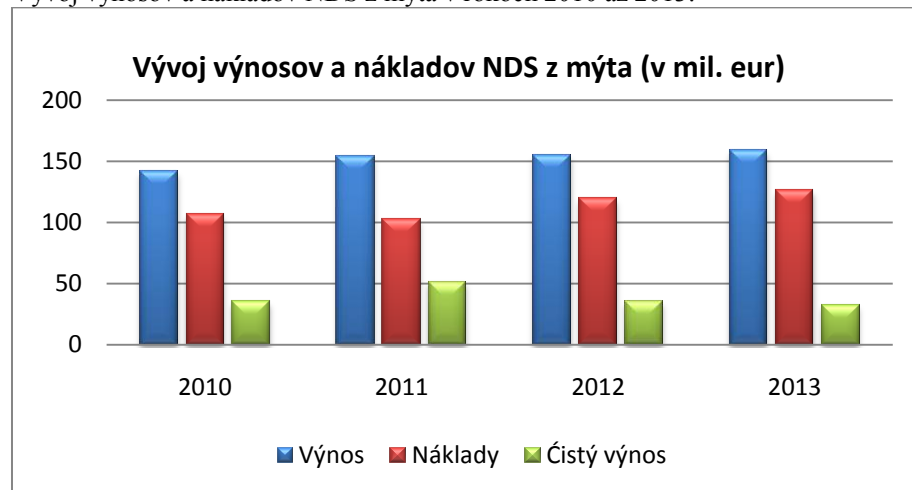

Z prehľadu vývoja nákladov vyplýva, že náklady spojené s výrobou, predajom a distribúciou diaľničných nálepiek v porovnaní s ich dosahovanými hrubými výnosmi majú mierne klesajúcu tendenciu.

5.2 Vývoj výnosov a nákladov NDS z elektronického výberu mýta v rokoch 2010 až 2013

Systém elektronického výberu mýta zavedený v roku 2010 sa v porovnaní s predchádzajúcim obdobím významne podieľal na zvýšení hrubého výnosu ako aj nákladov NDS.

Vývoj výnosov a nákladov NDS z mýta v rokoch 2010 až 2013:

Náklady NDS súvisiace s mýtom za roky 2010 až 2013 sú podrobnejšie rozpísané v nasledovnej tabuľke:

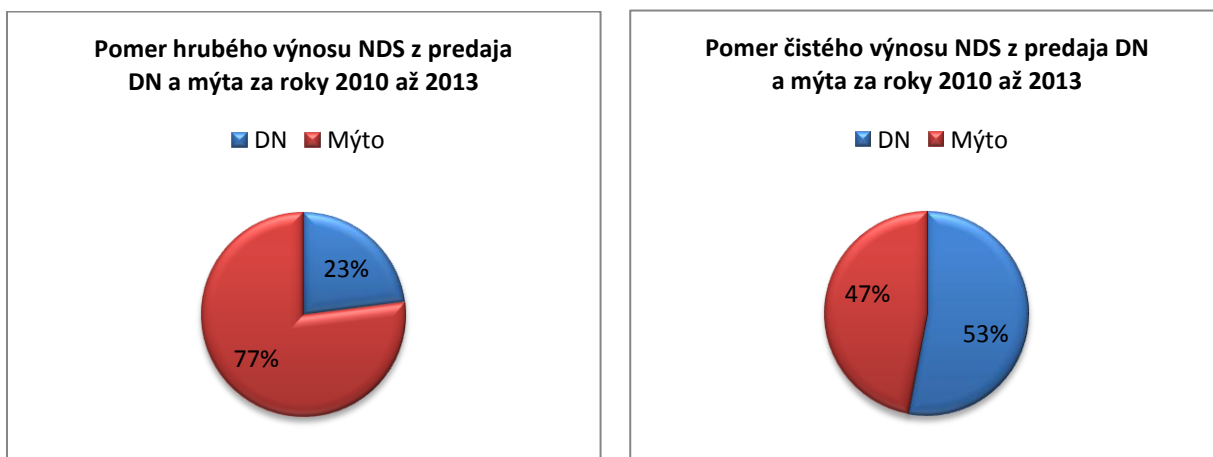
rok	2010	2011	2012	2013
Poradenstvo	1 193 377,75	840 817,39	597 330,00	773 436,80
Nezávislý znalec	2 035 460,90	2 285 440,63	2 379 142,92	2 438 621,52
Výstavba a prevádzka systému	96 619 254,04	91 999 771,09	108 659 411,42	114 449 050,15
Náklady za platby paliv. kartami	6 225 874,04	7 039 163,67	7 445 020,11	7 873 094,04
Bankové poplatky – bežné	73 798,13	12 681,36	16 541,66	17 356,24
Bankové poplatky za platob. karty	259 157,90	402 954,47	429 572,39	453 028,54
Celkové náklady mýto	106 406 922,76	102 580 828,61	119 527 018,5	126 004 587,29

Z údajov uvedených v tabuľke vyplynulo, že najvyššími položkami nákladov NDS v súvislosti so zavedením a prevádzkou elektronického mýtného systému v rokoch 2010 až 2013 boli Výstavba a prevádzka mýtného systému (s priemernými nákladmi na úrovni 90,56 %) a náklady za platby palivovými kartami (s priemernými nákladmi na úrovni 6,28 %). Obe položky boli uhrádzané poskytovateľovi služby. Výška nákladov, ktoré NDS uhradila poskytovateľovi služby za roky 2010 až 2013 v súvislosti so zavedením a prevádzkou elektronického mýtného systému predstavovala v priemere 96,84 % jej celkových nákladov spojených s mýtnym systémom.

5.3 Porovnanie výnosov a nákladov NDS z mýta a diaľničných nálepiek v rokoch 2010 až 2013 (efektívnosť)

Z hľadiska efektívnosti bola porovnaná výnosovosť a nákladovosť z elektronického výberu mýta a diaľničných nálepiek:

V rokoch 2010 až 2013 sa na hrubom výnose NDS zo spoplatnenia cestnej infraštruktúry podieľal elektronický výber mýta (vozidlá nad 3,5 t) v cca 77 % a hrubý výnos NDS z predaja diaľničných nálepiek (vozidlá do 3,5 t) dosiahol v cca 23 %. Porovnaním čistých výnosov NDS zo spoplatnenia cestnej infraštruktúry v rokoch 2010 až 2013 vyplynulo, že elektronický výber mýta sa na čistých výnosoch NDS podieľal cca 47 % a diaľničné nálepky cca 53 %. Vid' grafy:

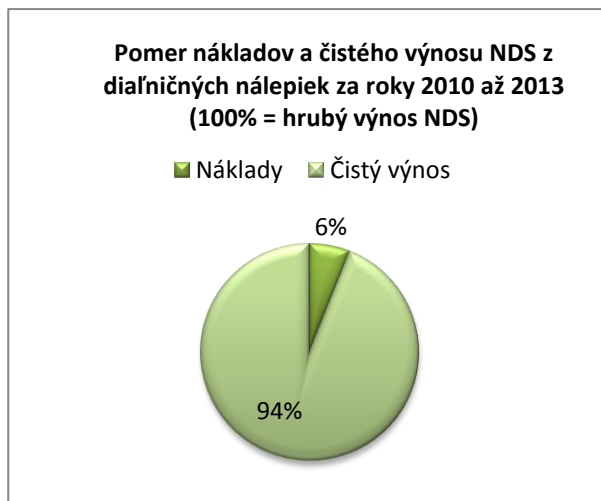
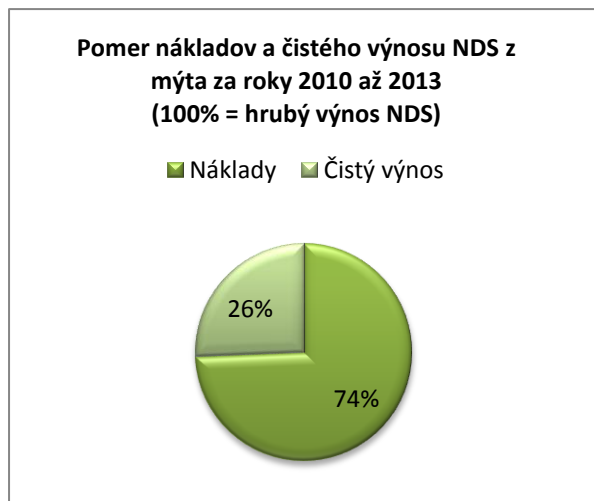

Aj keď väčšina finančných prostriedkov za spoplatnenie cestnej infraštruktúry bola vybraná mýtom na čistých výnosoch mali väčší podiel diaľničné nálepky.

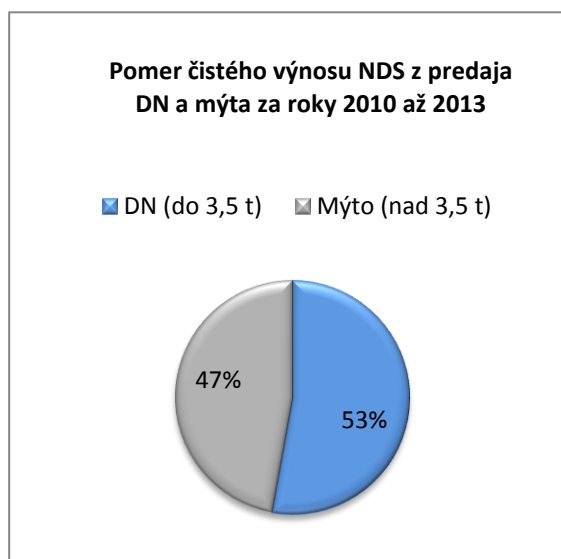
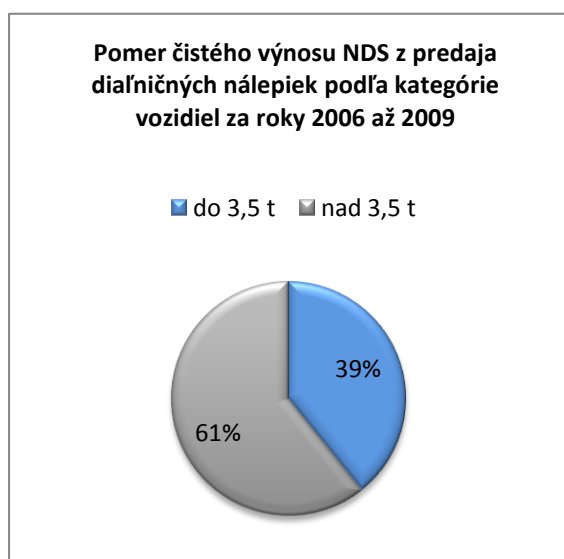
Porovnanie nákladov a čistého výnosu z elektronického výberu mýta a diaľničných nálepiek v rokoch 2010 až 2013:

Kontrola zistila, že priemerné náklady NDS vynaložené na prevádzku elektronického mýtného systému sa v rokoch 2010 až 2013 pohybovali na úrovni 74% hrubých výnosov z mýta. Čistý výnos z mýta predstavoval v období rokov 2010 až 2013 priemerne 26% hrubého výnosu.

Náklady NDS na tlač a distribúciu diaľničných nálepiek sa v rokoch 2010 až 2013 udržali na priemernej úrovni približne 6% hrubého výnosu z nich. Čistý výnos NDS z predaja diaľničných nálepiek sa v uvedenom období pohyboval na priemernej úrovni 94% hrubého výnosu. Vid' grafy:

V rokoch 2006 až 2009 sa na čistom výnose NDS zo spoplatnenia cestnej infraštruktúry podieľali vozidlá nad 3,5 t v priemere 61% a vozidlá do 3,5 t v priemere 39%. Po zavedení elektronického výberu mýta sa v rokoch 2010 až 2013 percentuálny pomer čistého výnosu NDS zo spoplatnenia cestnej infraštruktúry zmenil v prospech vozidiel do 3,5 t. Mýto (vozidlá nad 3,5 t) sa podieľalo na čistom výnose NDS zo spoplatnenia cestnej infraštruktúry v priemere 47 % a diaľničné nálepky (vozidlá do 3,5 t) sa podieľali v priemere 53 %. Viď nasledovné grafy:

V rokoch 2010 až 2013 sa na hrubom výnose NDS zo spoplatnenia cestnej infraštruktúry podieľal výber mýta cca 77 % a predaj diaľničných nálepiek cca 23 %. Porovnaním čistých výnosov NDS zo spoplatnenia cestnej infraštruktúry v rokoch 2010 až 2013 vyplynulo, že elektronický výber mýta sa na čistých výnosoch NDS podieľal len cca 47 % a diaľničné nálepky cca 53 %.

V rokoch 2006 až 2009 predstavovali náklady NDS na spoplatnenie cestnej infraštruktúry pre všetky kategórie vozidiel (do 3,5 t aj nad 3,5 t) cca 6 % hrubého výnosu (čistý výnos teda predstavoval cca 94 %).

V nasledujúcom období rokov 2010 až 2013 dosiahli náklady NDS na spoplatnenie cestnej infraštruktúry pre všetky kategórie vozidiel v priemere cca 59% hrubého výnosu. Nárast nákladov NDS bol spôsobený zavedením systému elektronického výberu mýta pre vozidlá nad 3,5 t, kým náklady na tlač a distribúciu diaľničných nálepiek pre vozidlá do 3,5 t zostali v pomere k hrubému výnosu na predchádzajúcej úrovni.

Zavedením el. výberu mýta v roku 2010 sa výrazne zvýšili (viac ako dvojnásobne) tržby zo spoplatnenia cestnej infraštruktúry. Zároveň s rastom tržieb z dôvodu zavedenia mýta vzrástli NDS výrazne aj náklady spojené s výberom mýta. Rast nákladov bol spôsobený investičnými nákladmi splácanými v prvých štyroch rokoch prevádzky mýta ako aj vyššími prevádzkovými nákladmi technicky sofistikovanejšieho systému. K vyšším nákladom prispeli aj niektoré nedostatky počas prípravy súťaže na poskytovateľa služby elektronického výberu mýta, keď niektoré technické prvky mýtného systému (palivové karty, ticketing) neboli zahrnuté do súťažných podkladov ani vysúťažené, ale boli zavedené na základe dodatkov k Zmluve.

Vzhľadom na vysokú nákladovosť mýta sa v rokoch 2010 až 2013 na čistých výnosoch NDS podieľali väčšou mierou diaľničné nálepky (53 % oproti 47 %). Náklady systému diaľničných nálepiek tvorili 6% tržieb. Náklady na elektronický výber mýta pohltili 74% vybranej sumy za roky 2010-2013, čo bolo spôsobené zvýšenými výdavkami v prvých štyroch rokoch fungovania mýtného systému.

Kontrola ďalej zistila, že v rokoch 2010 až 2013 nastala oproti predchádzajúcemu obdobiu zmena aj v pomere čistého výnosu NDS podľa kategórie vozidiel. Kým v rokoch 2006 až 2009 bol pomer čistého výnosu NDS z kategórie vozidiel do 3,5 t a nad 3,5 t v priemere 39 % ku 61 % v prospech vozidiel nad 3,5 t, v rokoch 2010 až 2013 bol pomer čistého výnosu NDS z elektronického výberu mýta (vozidlá nad 3,5 t) voči diaľničným nálepkám (vozidlá do 3,5 t) priemerne 47 % ku 53 % v prospech vozidiel do 3,5 t.

Náklady NDS spojené s elektronickým výberom mýta vykazovali rastúci trend. Z hľadiska pomeru čistého výnosu k hrubému výnosu, priemerný čistý výnos z elektronického výberu mýta dosiahol iba 26 % v porovnaní s 94 % pri diaľničných nálepkách. V porovnaní s diaľničnými nálepkami mal systém elektronického výberu mýta nižšiu efektívnosť.

Odporúčanie NKÚ SR:

Prehodnotiť možnosti zefektívnenia fungovania elektronického výberu mýta

5.4 Odmena vyplatená nezávislému znalcovi za roky 2010 až 2013, zhodnotenie jej vývoja

Parametre definujúce úroveň kvality komplexnej služby elektronického výberu mýta hodnotí pre NDS dodávateľskou formou nezávislý znalec, s ktorým má NDS uzatvorenú Zmluvu o poskytovaní služieb nezávislého znalca zo dňa 14.10.2009. Službu nezávislého znalca zabezpečila NDS verejným obstarávaním. Nezávislý znalec v zmysle zmluvných podmienok vyhotovoval a objednávateľovi zasielal pravidelné správy (v mesačnej periodicite). Zmluvná cena bola stanovená ročnou sumou, ktorú si znalec fakturoval mesačne formou 1/12 ročnej zmluvnej ceny po akceptácii správy objednávateľom.

V zmysle zmluvných podmienok bola cena za služby poskytované znalcom od roku 2010 každoročne upravená (valorizovaná) o medzoročnú mieru inflácie (v %) podľa harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien v medzoročnom porovnaní k januáru predchádzajúceho roka, zverejňovaného Štatistickým úradom SR. Úprava ceny sa vždy

aplikovala na začiatku roka a vzťahovala sa na začínajúci rok, ako aj na všetky nasledujúce roky poskytovania služby. Uvedený spôsob valorizácie ceny o infláciu v plnej miere prenášal inflačné riziká na objednávateľa, a zároveň vytváral tlak na zvyšovanie nákladov NDS na objednanú službu bez ohľadu na výšku výnosov z mýta.

Vývoj výšky odmeny vyplatenej nezávislému znalcovi v rokoch 2010 až 2013 je znázornený nasledujúcou tabuľkou (bez DPH)

Rok	2010	2011	2012	2013
Odmena Nezávislému znalcovi v eur (vrátane valorizácie)	2 035 460,9	2 285 440,63	2 379 142,92	2 438 621,52

V kontrolovanom období (rok 2012 a 2013) nezávislý znalec pre NDS vykonával služby spojené s meraním a hodnotením stanovených parametrov mýtného systému za čo mu bola v zmysle zmluvy vyplácaná odmena. Rast odmeny znalca na základe valorizácie zmluvnej ceny bol realizovaný v súlade s podmienkami zmluvy.

5.5 Fungovanie (účinnosť) elektronického mýtného systému

Účinnosťou rozumieme vzťah medzi plánovaným výsledkom činnosti a skutočným výsledkom činnosti vzhľadom na použité verejné prostriedky.

Súčasťou Zmluvy sú aj požiadavky a parametre definujúce úroveň kvality poskytovanej služby, ktoré bol poskytovateľ služby povinný plniť a dodržiavať. Uvedené parametre hodnotí v zmysle zmluvných podmienok nezávislý znalec, ktorý predkladal svoje hodnotenia vo forme mesačných správ, ktoré má povinnosť spracovať a predložiť NDS do 30 dní od ukončenia príslušného mesiaca. Jednotlivé požiadavky a parametre boli rozdelené do skupín SLA – S. 1 až S. 10. Popis a plnenie uvedených parametrov v rokoch 2012 a 2013 je znázornené v tabuľke:

Parameter	periodicita hodnotenia	rok 2012	rok 2013
S.1 Koeficient rozpoznania mýtnych transakcií	mesačne	splnené	splnené
S.2 Vymáhanie pohľadávok po márnom uplynutí lehoty splatnosti 2. upomienky	mesačne	splnené	splnené
S.3 Dostupnosť OBU na všetkých kontaktných a distribučných miestach	mesačne	splnené	splnené
S.4 Rozsah pokrytia službou Vynucovanie	mesačne	splnené	splnené
S.5 Odozva call-centra	mesačne	splnené	splnené
S.6 Včasné a úplné poskytnutie predpísaných mesačných reportov	mesačne	splnené	splnené
S.7 Nedostupnosť informačného portálu	mesačne	splnené	splnené
S.8 Čas obnovenia Služby po výpadku komponentov výpočtového centra	mesačne	splnené	splnené
S.9 Plnenie plánu služby Obnovy a inovácie technológií	ročne	splnené	splnené
S.10 Efektívnosť výberu mýta	polročne	splnené	splnené

Uvedené parametre definujú technickú efektívnosť a účinnosť fungovania mýtného systému. Kľúčovými parametrami, na základe ktorých možno hodnotiť kvalitu úrovne prevádzky mýtného systému sú dva SLA parametre, a to S.1 - Koeficient rozpoznania mýtnych transakcií a S.10 - Efektívnosť výberu mýta, ktoré majú najväčší dopad na prevádzku a fungovanie celého mýtného systému.

S.1 Koeficient rozpoznania mýtnych transakcií hodnotí tzv. “technickú účinnosť systému”, t.j. ako systém funguje bez zásahu ľudského faktora. V rámci jeho hodnotenia sa porovnáva vybraná skupina transakcií (prejazdov cez mýtné úseky) zaznamenaných nezávislým znalcom prostredníctvom meracích prístrojov nezávislých na fungujúcom mýtnom systéme so skupinou transakcií, ktoré boli zaznamenané vybranými palubnými jednotkami na spoplatnených úsekoch, po ktorých vozidlá používajúce predmetné palubné jednotky jazdili. Aby bolo možné obe skupiny porovnať, je samozrejme základnou podmienkou, že obe zariadenia (tak zariadenie nezávislého znalca, ako aj palubná jednotka) musia byť v čase zaznamenávania umiestnené v rovnakých vozidlách. Hodnotenie sa robí bez účasti prevádzkovateľa systému, a to tak, že nezávislý znalec porovná svoje zistenia s výpisom z mýtnych účtov príslušných palubných jednotiek. Hodnotenie sa realizuje na mesačnej báze. Minimálna požadovaná hodnota tohto parametra je 95%, pričom reálne dosahované výsledky sa pohybovali v priemere na úrovni 99,76 % za rok 2013 a rovnako 99,77 % v roku 2012 (priemerná hodnota 99% bola prekračovaná aj v rokoch 2010 a 2011).

S.10 - Efektívnosť výberu mýta na rozdiel od parametra S.1 hodnotí tzv. “celkovú účinnosť systému”, t.j. ako systém funguje komplexne. Z tohto dôvodu sú okrem transakcií zaznamenaných systémom (hodnotený parametrom S.1) započítané do celkového hodnotenia aj doplatky mýta, ticketing a vynucovanie, pretože aj pomocou týchto čiastkových služieb sa vyberalo mýto na spoplatnenej infraštruktúre. Meranie vykonáva nezávislý znalec v polročnej perióde. Počas tohto obdobia musí do hodnotenia zahrnúť minimálne 200 000 jedinečných prejazdov. Minimálna požadovaná hodnota tohto parametra je 0,9891. Efektívnosť výberu mýta dosiahol počas prvých dvoch rokov prevádzky (hodnotí sa polročne) priemernú hodnotu 98,91 %, čo bola zároveň aj zmluvne požadovaná minimálna hodnota tohto parametra. V I. polroku 2012 dosiahla hodnota parametra 99,06 % čím bola prekročená minimálna hodnota o 0,15 % a v II. polroku dosiahol parameter hodnotu 99,45 %, čím bol prekročený o 0,53%. V I. polroku 2013 dosiahol parameter hodnotu 99,45 %, čím prekročil minimálnu požadovanú hodnotu o 0,54 %, v II. polroku 2013 dosiahol parameter hodnotu 99,37 %, čím prekročil požadovanú hodnotu o 0,46%.

Štyri roky prevádzky služby elektronického výberu mýta preukázali, že systém je po technickej stránke funkčný a účinný, čo potvrdzujú aj správy nezávislého znalca, ktorý vykonáva pravidelné hodnotenia kvality úrovne prevádzky mýtného systému prostredníctvom SLA parametrov.

6 Kontrola opatrení prijatých na odstránenie zistených nedostatkov predchádzajúcou kontrolou

Kontrola preverila plnenie opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcou kontrolou vykonanou NKÚ SR v čase od 30.04.2012 do 10.08.2012. Pre dosiahnutie účelu kontroly bol použitý Protokol o výsledku kontroly, Správa o plnení, resp. splnení opatrení prijatých k výsledkom kontroly, doklady, informácie, všeobecne záväzne právne predpisy a interné predpisy vzťahujúce sa na prijaté opatrenia.

Účelom predchádzajúcej kontroly KA 039/2012/1060 bolo preveriť efektívnosť výberu poplatkov za používanie cestnej infraštruktúry a príjmov z elektronického mýtného systému, preverenie zmluvných vzťahov medzi NDS a predajcami diaľničných nálepiek, resp. prevádzkovateľom elektronického mýtného systému a overenie použitia týchto prostriedkov pri financovaní cestnej infraštruktúry. Uvedenou kontrolou boli zistené nedostatky týkajúce sa dôsledného dodržiavania zákona o verejnom obstarávaní, zákona o účtovníctve a internej smernice o obehu účtovných dokladov. Ďalej boli zistené nedostatky v súvislosti s plnením

ustanovení mandátných zmlúv uzavretých s predajcami diaľničných nálepiek a zmlúv o postúpení pohľadávok pri platení mýta palivovými kartami.

Na odstránenie zistených nedostatkov boli navrhnuté zo strany NKÚ SR štyri odporúčania. Kontrolovaný subjekt prijal na odstránenie nedostatkov celkom 11 opatrení, ktorých plnenie bolo predmetom kontroly. Termín na prijatie opatrení bol podľa zápisnice o prerokovaní protokolu o výsledku kontroly zo dňa 10.08.2012 stanovený na 03.09.2012 a termín na zaslanie správy o ich plnení bol stanovený na 27.11.2012. Zoznam opatrení na odstránenie nedostatkov bol na NKÚ SR zaslaný v stanovenom termíne dňa 03.09.2012. Správa o plnení opatrení bola na NKÚ zaslaná dňa 22.11.2012, čo bolo v stanovenej lehote.

Opatrenie č. 1:

Odbor predaja diaľničných nálepiek si dňa 09. 07. 2012 vyžiadal prostredníctvom interného oznámenia od úseku 50000 zasielanie podkladov o úhradách platieb od mandatára. Na základe podkladov zaslaných z odboru účtovníctva budú zamestnanci odboru predaja diaľničných nálepiek vykonávať pravidelné kontroly úhrady platieb od mandatára.

Termín: mesačne

Kontrolou bolo zistené, že zamestnanci odboru predaja diaľničných nálepiek vykonávali mesačne kontrolu platobnej disciplíny mandatára v zmysle ustanovenia čl. 3 mandátnej zmluvy č. ZM/2012/0433 zo dňa 26.11.2012. Kontrole boli predložené mesačné záznamy o výsledku kontroly za obdobie 01/2013-01/2014. Na základe uvedeného konštatujeme, že opatrenie sa priebežne plní.

Plnenie opatrenia č. 1 sa klasifikuje ako splnené.

Opatrenie č. 2:

V podmienkach nového verejného obstarávania bude mandatárovi uložená povinnosť vykonať úhradu tak, aby boli finančné prostriedky pripísané na účet mandanta do 10 dní od prevzatia výzvy mandatárom.

Termín: opatrenie splnené (zapracované do nového verejného obstarávania)

Kontrolou bolo zistené, že povinnosť vykonať úhradu tak, aby boli finančné prostriedky pripísané na účet mandanta do 10 dní od prevzatia výzvy mandatárom bola zakotvená v čl. 3 ods. 2 Mandátnej zmluvy č. ZM/2012/0433 zo dňa 26.11.2012. Kontrolou predloženého prehľadu platieb za diaľničné nálepky za rok 2013 bolo zistené, že termín pripísania finančných prostriedkov bol dodržaný v stanovenej lehote 10 dní od prevzatia výzvy s výnimkou mesiaca december 2013, kde bola lehota prekročená o 1 deň.

Plnenie opatrenia č. 2 sa klasifikuje ako splnené.

Opatrenie č. 3:

Ustanovenia mandátnej zmluvy týkajúce sa vrátenia nepredaných diaľničných nálepiek mandatárom budú dodržiavané. Odbor predaja DN pri prevzatí nepredaných diaľničných nálepiek od mandatára vystaví doklad o prevzatí diaľničných nálepiek s dátumom prevzatia, pričom preberaný počet diaľničných nálepiek sa odsúhlasí až po spracovaní v systéme SAP.

Termín: trvalý

Kontrolou plnenia predmetného opatrenia bolo zistené, že opatrenie sa priebežne plní a skontrolované protokoly o vrátení nepredaných diaľničných nálepiek od mandatára za obdobie 01/2013 – 06/2013 boli vystavené až po spracovaní v systéme SAP.

Plnenie opatrenia č. 3 sa klasifikuje ako splnené.

Opatrenie č. 4:

Podpisovanie dokladov vyplývajúcich z plnenia mandátnej zmluvy zabezpečí osoba zodpovedná za vecné plnenie zmluvy.

Termín: trvalý

Na základe vyžiadania boli kontrole predložené preberacie protokoly diaľničných nálepiek, ktorými bol odsúhlasený typ a počet kusov prevzatých nálepiek za obdobie 01/2013 – 06/2013 a súhrnné mesačné výkazy predaja a zásob diaľničných nálepiek za obdobie 12/ 2012 – 12/2013 na základe ktorých konštatujeme, že podpisovanie zabezpečovala osoba zodpovedná za vecné plnenie zmluvy.

Plnenie opatrenia č. 4 sa klasifikuje ako splnené.

Opatrenie č. 5:

V podmienkach nového VO podpisovanie dokladov vyplývajúcich z plnenia mandátnej zmluvy zabezpečí osoba zodpovedná za vecné plnenie zmluvy, alebo osoba splnomocnená mandantom.

Termín: trvalý

Kontrola preverila plnenie opatrení na vzorke dokladov – Záverečné protokoly diaľničných nálepiek za roky 2012 a 2013. Na základe predložených dokladov konštatujeme, že záverečný protokol diaľničných nálepiek za rok 2012 zo dňa 26.02.2013 nepodpísala osoba, ktorá bola oprávnená konať v mene mandanta vo veciach zmluvy. Záverečný protokol diaľničných nálepiek za rok 2013 zo dňa 21.02.2014 bol podpísaný oprávnenou osobou konať v mene mandanta vo veciach zmluvy.

Plnenie opatrenia č. 5 sa klasifikuje ako splnené čiastočne.

Opatrenie č. 6:

Protokoly o prevzatí nálepiek automaticky generuje systém SAP, všetky uvedené náležitosti, ktoré musí protokol obsahovať boli do systému SAP zadané.

Termín: opatrenie splnené

Kontrole boli na základe vyžiadania predložené preberacie protokoly diaľničných nálepiek, ktorými bol odsúhlasený typ a počet kusov prevzatých nálepiek za obdobie 01/2013 – 06/2013. Na základe predložených dokladov konštatujeme, že NDS opatrenie splnila.

Plnenie opatrenia č. 6 sa klasifikuje ako splnené.

Opatrenie č. 7:

Zoznam predajných miest dodaný mandátárom k platnej mandátnej zmluve bude pri prevzatí od mandátára podpisovaný osobou zodpovednou za vecné plnenie zmluvy.

Termín: trvalý

Kontrola NKÚ SR bol predložený zoznam predajných miest dodaných mandátárom k mandátnej zmluve č a č. ZM/2012/0433, ktorý bol pri prevzatí od mandátára podpísaný osobou zodpovednou za vecné plnenie zmluvy. Zoznam predajných miest k Mandátnej zmluve ZM/2012/0159 nebol podpísaný osobou zodpovednou za vecné plnenie zmluvy.

Plnenie opatrenia č. 7 sa klasifikuje ako splnené čiastočne.

Opatrenie č. 8:

Diaľničné nálepky budú vydávané až po nadobudnutí platnosti a účinnosti mandátnej zmluvy.

Termín: trvalý

Kontrolou bolo zistené, že podľa záznamu z porady boli dňa 08.11.2012 zamestnanci oddelenia predaja diaľničných nálepiek oboznámení s tým, že diaľničné nálepky budú vydávané až po nadobudnutí platnosti a účinnosti mandátnej zmluvy.

Ďalej bolo zistené, že Mandátna zmluva č. ZM/2012/0433 nadobudla platnosť dňa 26.11.2012, zverejnená bola dňa 26.11.2012 a účinná od 27.11.2012. Z predložených dokladov vyplýva, že prvý výdaj diaľničných nálepiek na rok 2013 bol uskutočnený dňa 06.12.2012 Preberacím protokolom č. 80000473, na základe objednávky č. 1 zo dňa 05.12.2012.

Plnenie opatrenia č. 8 sa klasifikuje ako splnené.

Opatrenie č. 9

V súvislosti s dodatkom zmeny špecifikácie mobilných vozidiel vynucovania k Zmluve o poskytovaní komplexnej služby elektronického výberu mýta bude odbor elektronického výberu mýta dôsledne vyžadovať od prevádzkovateľa mýtného systému vyúčtovanie skutočných nákladov.

Termín: trvalý

Plnenie opatrenia:

NDS listom č. 70405/20100/2012 zo dňa 08.11.2012 požiadala prevádzkovateľa mýtného systému predložiť do 31.01. kalendárneho roka vyúčtovanie skutočných dodatočných prevádzkových nákladov zo zmeny špecifikácie mobilných vozidiel vynucovania (Mýtnej polície) za predchádzajúci rok. Rozdiel (zvýšenie alebo zníženie) mal byť vyrovnaný zvýšením alebo znížením nasledujúcej faktúry za poskytnutú službu elektronického výberu mýta.

Uvedeným listom NDS ďalej požiadala poskytovateľa služby elektronického výberu mýta o predloženie vyúčtovania skutočných dodatočných prevádzkových nákladov z predmetnej zmeny za roky 2011 a 2012 do 10 dní od doručenia listu.

Kontrolovaný subjekt predložil kontrole doklady:

- a) Vyúčtovanie prevádzkových nákladov zmenového konania č. 00015 „Návrh uskutočnenia zmeny MEV“ za roky 2010, 2011, 2012 a 2013. Súčasťou dokladu boli štyri čestné vyhlásenia prevádzkovateľa mýtného systému za roky 2010, 2011, 2012 a 2013 v ktorých vyhlásil, že prevádzkové náklady – zvýšená spotreba PHM, za údržbu a náklady na prevádzku a údržbu bankových terminálov pre platbu pokút predstavovali každý rok sumu viac ako 207 700 eur (76 000+42 000+89 700). Kontrola zistila, že čestné vyhlásenia za roky 2010 a 2011 (datované 27.01.2011 a 30.01.2012) boli doložené so spätnou platnosťou.
- b) Vyúčtovanie prevádzkových nákladov zmenového konania č. 00151 „Návrh rozšírenia siete vymedzených úsekov ciest“ za roky 2012 a 2013. Súčasťou dokladu boli fotokópie dodávateľských faktúr tretej osoby, poisťných zmlúv a čestné vyhlásenia prevádzkovateľa mýtného systému týkajúce sa prevádzkových nákladov súvisiacich s navýšením počtu palubných jednotiek z jednotlivé roky.
- c) Vyúčtovanie prevádzkových nákladov zmenového konania č. 00120 „Návrh uskutočnenia zmeny siete vymedzených úsekov ciest“ za roky 2012 a 2013. Súčasťou dokladu boli fotokópie dodávateľských faktúr tretej osoby a poisťných zmlúv.

Plnenie opatrenia č. 9 sa klasifikuje ako splnené.

Opatrenie. č. 10:

Zamestnanci odboru elektronického výberu mýta vykonávajú námatkové kontroly na predajných miestach elektronického mýtného systému. Pri výkone kontrol budú zamestnanci podrobnejšie dokumentovať priebeh kontroly a jej výstupov, tak aby bolo možné vyhodnotiť rozsah kontroly a jej zistenia.

Termín: trvalý

Kontrola boli predložené záznamy o výsledku kontrol uskutočnených v rokoch 2012 a 2013 na predajných miestach prevádzkovateľa elektronického mýtného systému a na samotnej NDS. Zo záznamov o výsledku kontroly vyplynulo, že neboli zistené žiadne nedostatky.

Kontrola NKÚ SR zistila, že námatkové kontroly vykonané pracovníkmi NDS vykazovali znaky formálnosti. V predložených záznamoch o výsledku kontroly nebolo možné v dostatočnej miere vyhodnotiť ich rozsah.

Plnenie opatrenia č. 10 sa klasifikuje ako čiastočne splnené.

Opatrenie č. 11:

Bezodkladne bude vykonaná aktualizácia smernice o obehu účtovných dokladov a následná implementácia v komplexnom informačnom systéme, tak aby nedochádzalo na úseku 50000 k zaúčtovaniu zmlúv o postúpení pohľadávok pred ukončenou vecnou a finančnou kontrolou a podpisom príslušnej zmluvy. Odbor elektronického výberu mýta bude dôsledne sledovať účtovanie zmlúv o postúpení pohľadávok, ktoré môže nastať výhradne až po doručení žiadosti o úhradu na úsek 50000. Žiadosť o úhradu bude doložená kópiou príslušnej zmluvy o postúpení pohľadávok.

Plnenie opatrenia:

NDS pripravila (predložený na porade generálneho riaditeľa č. 37 konanej dňa 22. 10. 2012) návrh aktualizácie smernice č. SMER:0002/5230A/2009 o obehu účtovných dokladov, kde bol v čl. 4, bode 4.3.1, písm. d) zapracovaný postup NDS pri schvaľovaní a úhrade pohľadávok ktoré vznikajú na základe mesačných zmlúv o postúpení pohľadávok z mýta plateného prostredníctvom palivových kariet. Smernica bola následne po pripomienkovom konaní aktualizovaná s účinnosťou od 11.02.2013 pod názvom Obeh účtovných dokladov č. SMER/2013/004/50000.

Okrem aktualizácie smernice kontrola preverila, či implementáciou aktualizovanej smernice pri účtovaní mesačných zmlúv o postúpení pohľadávok z mýta plateného prostredníctvom palivových kariet došlo k náprave nedostatkov zistených predchádzajúcou kontrolou. Predmetom kontroly bolo či v čase zadávania pohľadávok do účtovného softvéru SAP boli už podpísané príslušné mesačné zmluvy o postúpení pohľadávok, či platby boli realizované na základe schválených žiadostí o úhradu a schvaľovacích listov faktúr a kompletnosť priložených účtovných dokladov. Kontrola preverila účtovné doklady k mesačným zmluvám o postúpení pohľadávok z mýta plateného prostredníctvom palivových kariet za roky 2012 a 2013. Oproti stavu zisteného predchádzajúcou kontrolou (roky 2010 a 2011) došlo pri účtovaní mesačných zmlúv o postúpení pohľadávok z mýta plateného prostredníctvom palivových kariet k jednoznačnému zlepšeniu. Úhrady boli realizované na základe schválených žiadostí o úhradu a schvaľovacích listov faktúr, k dokladom boli priložené platné zmluvy. Vo viacerých prípadoch (napr. Zmluva o postúpení pohľadávok č. 03/2012, 4/2012, 1/20113) naďalej v čase zadávania pohľadávok do účtovného softvéru SAP neboli ešte podpísané mesačné zmluvy o postúpení pohľadávok. Ide o formálny nedostatok v termíne vloženia údajov do informačného systému, bez vplyvu na správnosť vedenia účtovníctva.

Opatrenie možno považovať za splnené, pri účtovaní mesačných zmlúv o postúpení pohľadávok z mýta plateného prostredníctvom palivových kariet došlo oproti stavu pri predchádzajúcej kontrole (roky 2010 a 2011) k zlepšeniu, aj keď pretrvávajú niektoré formálne nedostatky pri vkladaní údajov do ekonomického softvéru pred dátumom podpisu príslušných mesačných zmlúv o postúpení pohľadávok.

Plnenie opatrenia č. 11 sa klasifikuje ako splnené.

Dokladovou kontrolou plnenia 11 opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcou kontrolou bolo zistené, že kontrolovaný subjekt splnil 8 opatrení a 3 opatrenia splnil čiastočne.

Odporúčanie NKÚ SR:

Pri stanovení opatrení na odstránenie nedostatkov zistených kontrolou venovať väčšiu pozornosť formulácii jednotlivých opatrení a následne ich plneniu a vyhodnoteniu.

Záver:

Kontrolou bola preverená efektívnosť a účinnosť fungovania elektronického mýtného systému, zmluvné vzťahy medzi NDS a prevádzkovateľom mýta, hospodárnosť pri zadávaní zákazky na predaj a distribúciu diaľničných nálepiek a plnenie opatrení prijatých na

odstránenie nedostatkov zistených predchádzajúcou kontrolou vykonanou NKÚ SR. Zistenia a odporúčania sú uvedené v zhrnutí.

Protokol o výsledku kontroly vypracovali dňa: 19.08.2014

Ing. Ivana Kozubíková
vedúca kontrolnej skupiny

Mgr. Pavol Marko
člen kontrolnej skupiny

Ing. Tibor Škula
člen kontrolnej skupiny

JUDr. Annamária Víziková
členka kontrolnej skupiny

S obsahom protokolu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa: 20.08.2014

Ing. Milan Gajdoš
predseda predstavenstva
a generálny riaditeľ NDS

Ing. Milan Rác
člen predstavenstva NDS